

de journalist

De impact van corona

- Meer gelezen, meer bekeken, maar toch crisis
- Gaan we hierna meer telewerken?
- Alle steunmaatregelen op een rij

POL DELTOUR
NATIONAAL SECRETARIS
VVJ

Wat een virus kan doen

Drie maanden geleden was het giga klimaatprobleem nog een *hot issue*, vandaag trekt het microscopisch kleine SARS-CoV-2-virus diepe sporen door mens en samenleving. Zo rap kan het gaan. En zo essentieel is het dat goede journalistiek dag na dag, uur na uur de vinger aan de pols houdt, en de brede samenleving informeert over ontwikkelingen, risico's en gezondheidstips. Iets wat die samenleving ook waardeert, zo blijkt uit de in maart sterk opgelopen bezoekersstatistieken van alle professionele Vlaamse nieuwsmedia. Het is dan ook zonder meer logisch dat de federale regering, op uitdrukkelijk verzoek van de VVJ/AVBB, journalistiek als 'essentiële sector' heeft aangeduid, die in lockdown-tijden onverkort zijn werk moet kunnen blijven doen.

Intussen treft het virus journalisten zelf midscheeps. Nogal wat collega's zijn dezer dagen ziek en veroordeeld tot inactiviteit. De vergelijking met echte oorlogsreporters is er misschien wat over, maar toch verdienen ook alle verslaggevers die vandaag de straat blijven opgaan grote waardering.

'We worden meer gelezen en bekeken, maar toch komt er minder binnen. Wie vindt het zakenmodel dat hierop een antwoord biedt?'

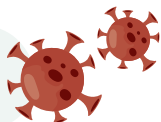
Corona heeft ook gevolgen voor de journalistieke werkwijzen: ook wij werken veel meer vanop afstand, met digitale technologie en virtuele ontmoetingen. Dat heeft ontegensprekelijke voordelen: het is zoveel sneller, makkelijker en goedkoper – alleen al die vele kilometers in de file die we uitsparen. Anderzijds zijn voor iedereen in het vak de ongemakken zonneklaar. Dat de technologie vaak nog niet op punt staat, is maar een kwestie van tijd. Maar vooral missen verslaggevers toch de authenticiteit van *real life* reportages, de directheid van fysieke debatten en interviews. Daar kan in de toekomst geen enkele technologie tegenop.

En dan is er nog de onrechtstreekse impact van COVID-19. De brede samenleving mag ons nieuws dan nog bijzonder waarderen en bijwijken meer betalen voor nieuws, dat compenseert niet het verlies aan reclame-inkomsten dat alle mediahuizen noteren. Het gevolg is dat ze allen in crisismodus zijn geschoten, met tijdelijke werkloosheid voor een deel van het personeel en minder werk voor freelancers. Dat is de grote corona-nieuwsparadox: we worden meer gelezen en bekeken, maar toch komt er minder binnen. Wie vindt het zakenmodel dat hierop een antwoord biedt?

Nog een onrechtstreekse impact van corona heeft te maken met hoe samenlevingen en overheden het virus te lijf gaan. De tekenen zijn niet goed: her en der vervallen landen in autocratische en totalitaire praktijken. Een app die ons doen en laten volgt, dreigt ook voor journalisten bijzonder ongewenste neveneffecten te hebben. En dan hebben we het nog niet over het risico dat een overheid, zoals in Hongarije, directe consignes gaat geven over wat en hoe er wordt bericht. Daar zijn we bij ons nog niet aan toe. Maar laat ons toch maar goed uitkijken.

WERKTEN MEE

Coördinatie: Pol Deltour & Piet De Loof, pol.deltour@journalist.be, piet@revista-media.be || **Eindredactie:** Piet De Loof || **Concept en vormgeving:** Revista (www.revista-media.be) || **Medewerkers:** Pol Deltour - Selma Franssen - Charlotte Michils - Monica Moritz - Linda A. Thompson - Pieter Knapen - Geert Van Lierde || **Cover:** Revista || **Redactiesecretariaat:** Zennestraat 21, 1000 Brussel, Tel. 02/777 08 40, info@journalist.be – www.journalist.be || **Abonnementen:** Marleen Sluydts, info@journalist.be || **Reclameregie:** Beny Bechler, beny.bechler@journalist.be || **Druk en verzending:** Graphius

14

PORTRET

Belga-journalist
Antal Hollosi

17

ACTUA

Digitale auteursrechten:
wat doet België?

26

SERVICE

10 podcasts om je
journalistieke instinct
aan te scherpen

28

FOTOROL

Nicolas Maeterlinck kiest
Frederiek Vande Velde

30

BESLISSINGEN RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK

34

ONDER EMBARGO

DOSSIER CORONA

**Zo verslaan
we de crisis:
een rondvraag**

PANELGESPREK

Drie sportchefs

**'Sport-
journalistiek is
het moeilijkste
dat er is'**

© James Arthur/ Andreas Van Esbroeck

DE WISSEL

Marjon Willems

**'Ook als bakker
komen mijn
journalistieke
vaardigheden
van pas'**

DE NIEUWKOMER

Elk jaar zetten zo'n honderd nieuwkomers hun eerste stappen in de journalistiek. Voor sommigen onder hen is het een droom die eindelijk in vervulling gaat, anderen zijn er toevallig ingerold als zij-instromers. In dit nummer: **Eline Van Wynsberghe**, 25 jaar, sinds januari van dit jaar aan de slag als freelancejournaliste.

'Mentors zijn van onschatbare waarde'

Eline Van Wynsberghe

'Als reisjournaliste maak ik reportages voor B2C websites zoals *june.*, een online reismagazine. Anderzijds woon ik perslunches en lanceringsevenementen bij om nieuws over de reissector te verslaan voor gespecialiseerde vakbladen zoals *Travel Express Benelux.*'

'Tot en met november van vorig jaar werkte ik als communicatieverantwoordelijke in de reissector. Van jongs af aan was het wel mijn ambitie om de journalistiek in te trekken, en in mijn studie hebben communicatie en journalistiek elkaar altijd doorkruist. Maar het is en blijft een zeer onzekere sector en dat heeft mij wel een tijd tegengehouden.'

'In november zei ik mijn job in de communicatie op en kreeg ik tegelijkertijd, via via, plots de kans om een reisreportage te maken over de Dominicaanse Republiek. Daarna heb ik besloten dat dit was wat ik voortaan wou doen.'

'Het voordeel van een zij-instromer te zijn, is het netwerk dat ik voordien heb uitgebouwd. Veel van de mensen die mij nu ondersteunen – Britta Baeke van *Travel Express Benelux* bijvoorbeeld – heb ik leren kennen toen ik nog in de communicatiesector werkte. Dat er mensen achter je staan die de rol van mentor op zich nemen, die opdrachten doorsturen en tips geven ... dat is van onschatbare waarde voor een jonge journalist.'

'Ik heb onlangs een opdrachtvoorstel gekregen dat voor mij puur financieel verlies zou zijn geweest. Met lood in de schoenen heb ik dat ook uitgelegd en tot mijn verrassing kreeg ik een paar dagen later bericht dat ze het voorstel wilden herbekijken. Mijn financiële tip voor beginnende freelancers is dus om een open communicatie te voeren. En als je denkt: 'Die prijzen zijn te laag voor wat ik doe', gewoon bespreken.' (LAT)

OVER DE TAALGREN

Wat gebeurt er aan de andere kant van de taalgrens op journalistiek vlak? Met deze rubriek ben je weer mee.

Vier kandidaat-overnemers voor L'Avenir

Wie wordt de nieuwe eigenaar van de Editions de l'Avenir? Nog tot 16 april kunnen kandidaat-overnemers een indicatief bod indienen. De huidige eigenaar, de Waalse intercommunale Nethys, noteerde er tot nu vier: Roularta (*Le Vif, Knack*), Rossel (*Le Soir, SudPresse*), IPM (*La Libre Belgique, La Dernière Heure*) en het Duitse investeringsfonds Fidelium Partners.

Philippe Leruth, journalist bij Editions de l'Avenir en AJP/AVBB-afgevaardigde, herinnert eraan dat de overnemer zal moeten rekening houden met een coöperatieve van journalisten en sympathisanten, die mee aandelen heeft in het bedrijf. Persoonlijk merkt hij nog op dat IPM en Editions de l'Avenir vrij complementair zijn. Het resultaat zou dan ook een persgroep kunnen worden die min of meer opweegt tegen Rossel. (CM)

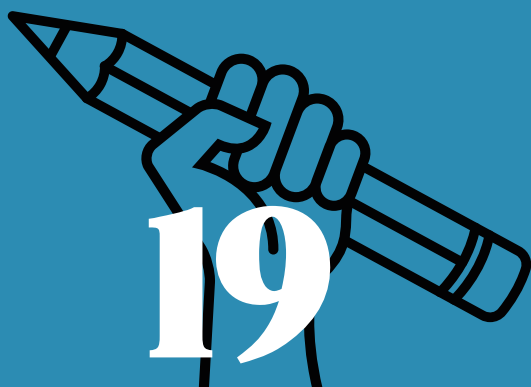
MEEST AANGEKLIKT

Wat was vorige maand het meestgelezen artikel op jullie website? We vroegen het deze keer aan **Souria Cheurfi**, hoofdredacteur van *VICE België*.

'MENSEN UIT HET NACHTLEVEN VERTELLEN OVER DE GEVOLGEN VAN DE LOCKDOWN'

HET CIJFER

19 kennen we intussen goed als indicatie van het virus dat ons wereldwijd zoveel parten speelt, maar ook duidt het het artikel in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens aan dat over de vrijheid van meningsuiting gaat. Jammer genoeg stelt COVID-19 artikel 19 duchtig op de proef, zo toont de evolutie in talloze landen aan. De impact van corona op de communicatie- en persvrijheid wordt op de voet gevolgd door de Internationale Federatie van Journalisten (www.ifj.org), Reporters sans Frontières (www.rsf.org) en het International Press Institute (www.ipi.media).

Souria Cheurfi: 'Het meest aangeklikte artikel van maart – 3.828 keer – was *Mensen uit het Belgische nachtleven vertellen over de gevolgen van de lockdown*. Ik heb veel connecties in het Brusselse uitgaansleven en hoorde dat organisatoren en clubs met elkaar overlegden hoe zij hun publiek konden beschermen tegen COVID-19. Nog voordat ze officieel moesten sluiten, cancelden velen al hun events, met grote gevolgen voor hun medewerkers, DJ's en artiesten. We vroegen hen hoe zij deze beslissing ervaren hebben en publiceerden op 14 maart. Die timing was perfect, veel mensen uit de *scene* deelden het artikel. Eigenlijk wilden we een focusmaand over feminisme doen, maar nu is het al COVID-19 wat de klok slaat. Ik bel dagelijks met onze zusterredacties in de UK, Spanje en Italië. We zitten overal met dezelfde ellende en dus delen we onze content daarover.'

www.vice.com/be/article/k7ekk9/lockdown-belgie-gevolgen-clubs-nachtlevens

DE VAKPERS

Zowat één op de vijf Belgische beroepsjournalisten werkt voor een gespecialiseerd magazine. Reden genoeg om in elke editie de spots te richten op één titel.

Fence Tuinmagazine

- 6 nummers per jaar
- Oplage: 35.000 (NL + FR)
- Bestaat sinds 1986
- Werkt met 15-tal freelancers
- Hoofdredacteur: Robby Sallaets

'VROUWEN ZIJN NU DE DECISION MAKERS'

Hoe begon Fence Tuinmagazine?

Lieven Hemschoote, managing director: 'Fence Tuinmagazine is ontstaan uit *Hobbytuin Magazine*, het eerste tuinmagazine in Vlaanderen. Kort nadien volgde de Franstalige versie *Jardins&Loisirs*. In 2012 werd *Hobbytuin* gerestyled en kreeg het een nieuwe naam. Het lezerspubliek was meegegroeid in leeftijd, maar we wilden opnieuw aanknopen bij de jongere generatie en de focus iets meer verleggen naar de nieuwe *decision maker* in het tuinieren, de vrouw. Voordien was het veelal een hobby van de man. Daarnaast beschouwt de jongere generatie tuinieren ook niet meer als hobby maar als een noodzakelijke, doch aangename activiteit.'

Zijn er genoeg gespecialiseerde journalisten?

'Momenteel zijn er niet veel doorgewinterde groenjournalisten; zij werken veelal voor ons. Een jonge generatie is aan het opstaan via blogs, maar zij hebben vaak geen degelijke opleiding als tuinier of journalist, wat een andere aanpak nodig maakt.'

Is een Belgisch tuinmagazine anders dan de Nederlandse magazines, die zich ook volop de Vlaamse markt richten?

'Onze benadering verschilde vroeger van die van Nederlandse magazines omdat de tuinen er veel kleiner zijn dan in België. Eigenaars van kleinere tuinen waren toen niet echt bezig met het inrichten ervan. Dus ging het veelal over de grotere tuinen. Nu is dat veranderd en focussen wij eveneens op stads-, dak- en balkontuinen, het zelf telen van groenten en fruit en het *buitenzijn*.'

Hoe ziet de toekomst eruit?

'Wij streven door de combinatie van print, online en social media naar een *Fence Tuinmagazine*-community. In Wallonië werd samen met de RTBF het tuinprogramma *Jardins&Loisirs* opgezet, dat ondertussen het langstlopende tv-programma op die zender is. Daardoor is die community er sterker dan in Vlaanderen. Met de nieuwe media is er in Vlaanderen veel veranderd, waardoor het moeilijk is om dat community-gevoel te behouden. Maar de plannen zijn er wel.' (GVL)

Zo verslaan we de CORONACRISIS

De coronacrisis zorgt voor een ware nieuwshonger én nood aan betrouwbare duiding. Maar ook mediamakers zijn niet immuun voor COVID-19 en moeten zich houden aan strikte veiligheidsmaatregelen. We vroegen aan vijf hoofdredacteuren en journalisten hoe zij de crisis verslaan, en of die nieuwe manier van werken in de toekomst mogelijk zal worden aangehouden. **SELMA FRANSEN**

NICHOLAS LATAIRE, adjunct-directeur News City en hoofdredacteur a.i. van *VTM NIEUWS*

INGE VRANCKEN, hoofdredacteur *Het Journaal*, *VRT NWS*

Hoe hebben jullie de manier van werken op de redactie aangepast?

'Wij hebben met DPG Media en News City al vroeg veiligheidsmaatregelen genomen. Wie kan, werkt thuis en iedereen doet aan social distancing. Communiceren doen we nu hoofdzakelijk via Google Hangouts en Slack. VTM NIEUWS heeft met RTL, RTBF en VRT afgesproken elkaar in de Wetstraat de nodige ruimte te geven. Ook heeft VTM NIEUWS niet langer twee studiogasten tegelijk op de nieuwsset; ze schuiven na elkaar aan of we spreken met hen via een live verbinding. Zo zijn er nog talloze aanpassingen, van microballen die in folie gewikkeld worden tot nieuwsankers die hun eigen make-up doen.'

'We laten zoveel mogelijk mensen thuiswerken, zodat ze in afzondering kunnen blijven. Redactievergaderingen gebeuren via videocalls en we communiceren op een volledig andere manier. Wie niet op de redactie moet zijn, komt niet. Op de redactie hebben we het meubilair herschikt zodat mensen verder uit elkaar zitten. Daarnaast zijn er de ontsmettingsregels: voor bureaus, maar even goed voor reportagewagens, studio, regiekamer, intercoms, voor microfoons en technisch materiaal.'

'Reporters die op reportage moeten, vertrekken van thuis uit. Journalisten, ploegen en technici die de baan op gaan om reportagewerk te doen, hebben een mondmasker bij zich. We voorzien montage op afstand, zodat monteur en journalist niet - of toch niet té dicht - naast elkaar zitten. In de montage-wagens is er een afscheiding gemaakt met dik plastic. En ongetwijfeld vergeet ik nu nog een heleboel maatregelen, want het zijn er veel!'

'Bij het omschakelen naar deze manier van werken zijn we heel wat obstakels tegengekomen. Op een nieuwsredactie zijn mensen en technologie van groot belang. Normaal zitten die mensen vrij dicht bij elkaar om met die technologie te werken, maar dat mag nu niet. Tegelijkertijd houdt de technologie ons nu ook overeind, door alle applicaties die het afstandswerken mogelijk maken.'

HANS VANDENDRIESCHE,
hoofdredacteur Belga News Agency

'80% van onze medewerkers is overgeschakeld op telewerken. Als ik hier op de redactie om mij heen kijk, zitten er welgeteld zes mensen, met vier meter afstand tussen hun bureaustoelen. Zij werken op desks waar permanent overleg met het nieuwsmanagement nodig is. Toetsenborden worden regelmatig ontsmet, overal staat handgel. Met de fotografen, cameramensen en journalisten op het terrein houden we contact via WhatsAppgroepen. Ook zij doen aan social distancing. Waar dat niet mogelijk is, wordt er gepoold: één iemand gaat naar binnen en deelt de info of het foto- en videomateriaal vervolgens met de andere geïnteresseerden. Voorheen werkten we af en toe met poolsystemen, vaak op vraag van een organisator, maar sinds twee weken is dit bijna de norm geworden.'

BRECHT DECAESTECKER,
hoofdredacteur *Het Laatste Nieuws*

'Net voor het crisiscentrum op 13 maart bekendmaakte dat de horeca moest sluiten, hadden wij al beslist om bijna iedereen van thuis uit te laten werken en de leidinggevenden in twee roulerende teams te verdelen. Al snel beseften we dat zelfs dit niet drastisch genoeg was. De volgende dag lieten we niemand meer naar de redactie komen. De lay-outers, die moeilijk anders kunnen, hebben een paar dagen in twee teams gewerkt, verdeeld over twee locaties, maar inmiddels werken de meeste lay-outers ook van thuis.'

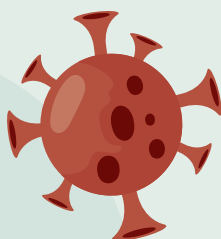
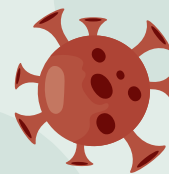
'Voor onze dagelijkse redactievergadering gebruiken we Google Hangouts. Dat werkt goed, zoals je kan zien in een filmpje op de website van *Het Laatste Nieuws*. Sterker nog, er kunnen nu veel meer mensen aanwezig zijn bij de ochtendvergadering. Niemand staat nog in de file en journalisten die met strakke deadlines zitten, kunnen gemakkelijker tijd vrijmaken voor een online vergadering. Dat is een groot voordeel: we hebben goede discussies waarbij veel mensen betrokken zijn.'

DOMINIQUE DECKMYN, redacteur Cultuur en Media bij *De Standaard*

'Bij *De Standaard* zijn enkel de chefs, eindredacteuren plus nog een tweetal redacteuren per redactie op kantoor aanwezig. Het gaat om een twintigtal mensen, in plaats van de gebruikelijke honderd. Het toeval wil dat we twee maanden geleden Microsoft Teams in gebruik hebben genomen en dat iedereen daar een opleiding over volgde. Dat komt nu goed van pas. Nu we niet anders kunnen, staan mensen ook positiever tegenover het gebruik ervan. De manier van werken bij *De Standaard* is sterk op onderling overleg gebaseerd. Gelukkig blijkt dat ook via telewerken goed vol te houden, al is het tijdrovend om te zorgen dat iedereen mee is met alle discussies en beslissingen.'

'Ook vaste redacteuren passen hun werkzaamheden aan; ik volg nu vooral hoe technologiebedrijven met de crisis omgaan. Daarnaast zoek ik uit hoe we mensen thuis kunnen helpen. De eerste week dat ik zelf thuis werkte, merkte ik dat mijn wifi niet voldeed. Dus heb ik uitgezocht hoe ik mijn wifi supersnel kon maken en een stuk geschreven zodat lezers hetzelfde kunnen doen.'

'Mijn hart gaat uit naar de freelancers, omdat er veel minder werk voor hen is.'

Gaan jullie na de coronacrisis vaker telewerken?

'Er zijn dingen die onverwacht goed gaan en die we ook na deze coronacrisis (al dan niet deels) zullen voortzetten. Omdat het op dit moment niet anders kan, staat iedereen vermoedelijk ook positiever tegenover alle telewerk-initiatieven.'

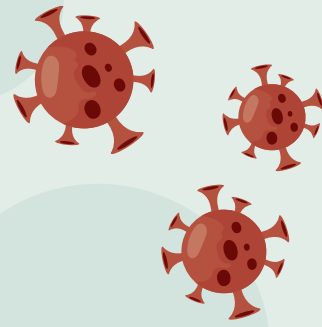
Wat is de inhoudelijke impact op jullie aanbod?

'Vanaf het begin van de crisis zijn we bij *VTM Nieuws* begonnen met specials, waarin we met behulp van experts zo concreet en helder mogelijk vragen beantwoorden. Die vragen worden ingestuurd via *HLN*. Op onze website kunnen mensen alles nog eens nalezen. Er komen duizenden vragen binnen, dat hebben we nog nooit meegemaakt. Naast duidelijke informatie hebben mensen in thuisisolatie behoefte aan verbondenheid. We laten daarom een drone over verschillende gemeentes vliegen en nodigen bewoners uit om een boodschap te tonen, door bijvoorbeeld uit hun raam te wuiven of een kunstwerk in de tuin te maken. Dat slaat aan: mensen vragen ons of de drone naar hun gemeente kan komen en doen op allerlei creatieve manieren mee.'

'Ook inhoudelijk heeft de coronaepidemie grote impact. Zo zet *VRT NWS* extra in op de bestrijding van valse informatie die over het virus verspreid wordt, onder meer met de rubriek *Check*. Sport- en cultuurevenementen zijn er niet meer, maar er zijn op beide vlakken wel initiatieven en berichten die we moeten brengen, dus we zetten die voort, maar ook in 'coronaregime'.'

Hoe gaan jullie om met de hogere werkdruk?

'Nog nooit hebben er zoveel mensen het nieuws gevolgd. Meer dan ooit hebben we dus ook een voorbeeldrol en willen we de veiligheidsregels serieus nemen. Het betekent ook dat onze medewerkers zo goed als dag en nacht werken. Het is een superfijne vaststelling dat - zowel in de samenleving als in onze teams - mensen nu nóg vriendelijker en bereidwilliger zijn dan anders. Hoewel we fysiek afstand nemen, brengt deze crisis ons dichterbij elkaar. Zelfs vanop een afstand voelt de inspanning die we nu leveren als een soort teambuilding; iedereen werkt constant hard én met een groot hart verder. Vergeten we ook zeker niet de medewerkers die niet anders kunnen dan op de redactie werken, ze verdienen een enorme pluim voor hun inzet.'

'In de toekomst hoeven we weinig schroom te hebben om te telewerken. Deze crisis heeft laten zien dat onze redactie daar perfect toe in staat is.'

'Ik heb me voorgenomen om vanaf de dag dat onze redactievergaderingen weer op kantoor plaatsvinden Google Hangouts op het scherm in de vergaderzaal aan te zetten, zodat onze redacteurs ook op afstand kunnen deelnemen.'

'De afgelopen weken ontdekte ik dat mijn bureau en laptopscherm thuis te klein zijn. Ik heb naast een desktop om te schrijven eigenlijk een tweede scherm nodig om de redactionele planning te blijven volgen. Op kantoor heeft iedereen dezelfde uitrusting, maar thuis niet. Dat lijkt me een belangrijke les voor veel media; zij moeten nagaan of medewerkers thuis ook veilig en optimaal kunnen werken.'

'Ik heb de cijfers bijgehouden: 75% van ons nieuws is gerelateerd aan het coronavirus, over alle onderwerpen heen. Er zijn nauwelijks persconferenties, behalve van het crisiscentrum, die we via livestream volgen. Het enige andere nieuws dat overblijft, zijn faits divers en het rechtbanknieuws. Of journalisten binnen mogen, verschilt per rechtbank.'

'We merken dat lezers ook behoefte hebben aan artikels die niet over corona gaan, maar bijna elk actueel onderwerp wordt door de pandemie geraakt. Wil je bijvoorbeeld over ecologie schrijven, dan kom je al snel uit bij de positieve ecologische impact van de lockdowns. Over de vluchtelingenproblematiek bereikt ons nu weinig informatie, maar we kunnen nu moeilijk een journalist naar de vluchtelingenkampen op Lesbos sturen. We publiceren daarom de beste evergreens uit ons archief opnieuw en die worden goed gelezen.'

'Media genoten nog nooit zoveel aandacht van lezers, kijkers en luisteraars, maar er zijn nauwelijks reclame-inkomsten. Adverteerders zijn bang om geld uit te geven en dat gaat waarschijnlijk nog even duren. Het aantal (proef)abbonementen op streamingdiensten en kranten groeit wel, dat is hoopgevend. Al mogen we ons niet te snel rijk rekenen, want het kan zijn dat mensen na de quarantaine weer opzeggen.'

'Het coveren van de pandemie leidt tot een hoge werkdruk, met pieken tot meer dan duizend berichten per dag. Onze journalisten kloppen extreem lange dagen en dat is voor mij niet anders. Los van het organisatorische zitten medewerkers met vragen en zorgen. Zo hebben we een redactie in Australië, waar een personeelwissel zou plaatsvinden, maar die mensen kunnen nu niet terugkeren naar België. Ik vraag me af hoe het er over een paar weken uitziet: de sport- en festivalzomer vallen in het water en voor fotografen zijn er weinig opdrachten.'

'De werkdruk was al hoog en die is nu nog hoger. Ik heb twee kleine kinderen en moet tegelijk hoofdredacteur en onderwijzer zijn. Het is verleidelijk om eindeloos door te blijven werken als je toch je huis niet uit kan. Daarom druk ik onze journalisten op het hart om de nodige pauzes te nemen en ook recup te pakken.'

'Bij De Standaard laten ze ons best wel ruimte om voor ons gezin te zorgen. Er wordt voorgesteld om dagen recup op te nemen omdat niet iedereen elke dag nodig is, maar we worden daartoe niet onder druk gezet. Ikzelf werk minder uren en krijg minder gedaan, maar dat is vanwege de gezinssituatie: een kleuter in huis. Collega's die ook kleine kinderen hebben, doen het ook wat rustiger aan en gelukkig kan dat nu. Maar een vrij kleine groep redacteurs van Wetstraat, Binnenland en Wetenschappen werkt momenteel knettergekke uren. Ik vermoed heel sterk dat die ongelijk verdeelde werkdruk voor veel media geldt. Sportjournalisten hebben niets te doen, wetenschapsjournalisten veel te veel.'

Stavros Van Halewyck, hoofdredacteur van TV Oost, in zijn thuishunkantoor.

Minister De Block geeft meer uitleg over maatregelen van de Veiligheidsraad. Voor de journalisten is er water, koffie en ... handgel.

Hoe lang gaan we dit nog rekken?

STAVROS VAN HALEWYCK, HOOFDREDACTEUR TV OOST

Tussen de mensen. Het is onze biotoop. Waar we ons het beste voelen. De plaats waar wij als regionale televisiemakers het liefst zijn. Onze mensen zien ons ook graag komen. Maar sinds het begin van deze coronacrisis, begrijpelijk, liever wat minder.

Daags na de installatie van onze nieuwe realiteit, de *lockdown light*, ons kotleven, ontstond er op mijn redactie een gesprek. Hoe lang gaan wij, journalisten, dit nog rekken? Hoe lang, en op welke manier, is het verantwoord om onze informatieopdracht te blijven volbrengen? Voor onze eigen gezondheid, én voor de gezondheid van de mensen waar wij ons iedere dag onder begeven. Het is een moeilijk vraagstuk. Zeker wanneer je de ene na de andere collega ziet uitvallen. Net nu, in tijden van *fake news*, wanneer onze opdracht een verpletterende verantwoordelijkheid, een kompas is. Nog meer dan anders pompen we, *pushen* we, en breken we in met *updates*, *flashes* en *breaking news*. We leggen de lat hoog voor onszelf. Op het einde van het gesprek zei ik nog strijdvaardig: 'We

are the last men standing'. Straks denk ik daar misschien anders over. Voortschrijdend inzicht?

We zijn kameleons. Wij hebben als geen ander het intrinsieke vermogen om ons aan te passen aan een voortdurend veranderende situatie. Continu schakelen, afwegen, knopen doorhakken en dan gaan. In dit corona-tijdperk is dat niet anders. De afgelopen weken hebben ook wij maatregelen getroffen. Redactievergaderingen geschrapt. Stagiaires en schminksters naar huis gestuurd. Overleg doen we nu via apps zoals *Skype*, *Teams*, en *Hangouts*. Wie van thuis kan werken, werkt thuis. De redactievloer is niet meer wat ze is geweest. Veel minder getokkel, nog maar weinig rinkelende smartphones, geen reutelende koffiemachine. De koffietassen hebben plaats gemaakt voor alcoholgel.

Onze videojournalisten werken nu op locatie, met montagelaptops. Plofkappen krijgen een plastic jasje aangemeten, en later komen we daar weer op terug. Want deze onbekende vijand laat zich niet zo gemakkelijk lezen. Alles wat aangeraakt wordt, moet ontsmet worden. Het is meteen handelen in een altijd veranderende situatie. Werkdruk én organisatiedruk erbovenop. En ondertussen blijven informeren, tegen een verschroeiend tempo. We zijn corona kameleons.

De VRT zette een systeem op dat monteurs toelaat van thuis uit te werken. Dieter Duyvejonck laat zien dat het werkt. Zijn nieuwe werkplek: de veranda.

Voor Stef Wauters (VTM) en viroloog Marc Van Ranst waren het de voorbije weken lange dagen.

VTM voorzag zijn microfoons van een plastic beschermfolie

Ook voor beeld en geluid geldt 'social distancing'.

Maar alle goed bedoelde maatregelen ten spijt, het is soms ook dweilen met de kraan open. Mijn journalisten blijven zich blootstellen aan het grootste risico dat er is: de buitenwereld. Beeldjournalisten kunnen haast niet in hun kot blijven, hoe hard ze ook zouden moeten. Nog meer dan anders worden we naar buiten gezogen. Wij willen de impact van dit virus tonen met beelden, duiden met interviews van mensen die het voelen en beleven. Ervaringsdeskundigen in het veld: artsen, verplegers, virologen, beleidsmakers, bedrijfsleiders, patiënten, familieleden en nabestaanden. De gevolgen voor ons dagelijkse leven zijn zodanig groot dat we die mensen wel moeten opzoeken. Impact is pas tastbaar als je het kan laten zien en horen.

En ja, we kunnen sleutelen aan het format. Minder video, meer studio. Quotes via *WhatsApp* en *Skype*. Meer grafiek, minder *talking heads*. Kortere bulletins, samenwerking, uitwisseling en meer online. We kunnen nog wel even lapmiddeltjes laten aanrukken, maar die raken ooit ook uitgeput. De situatie gaat ons wellicht verplichten om het straks anders te gaan doen.

En begrijp mij niet verkeerd. De echte helden: de dokters, de verpleegkundigen en de zorgverstrekkers,

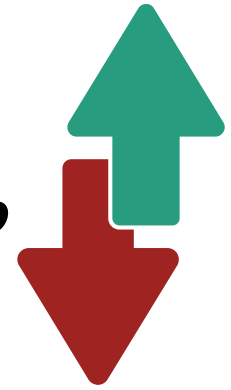
die staan in de vuurlinie. Ons peloton nieuwsmakers volgt op gigantische afstand. Laat dat duidelijk zijn. Maar als er een beroep gedaan wordt op onze burgerzin, dan moeten ook wij onze werking tegen het licht houden. Want ook daar ligt onze verantwoordelijkheid.

Ik mag van geluk spreken. Hier werken strijders. Zeven journalisten in vaste loondienst en een tiental freelancers. Collega's die al maanden lang tot het uiterste gaan in een sector die door de digitalisering onder gigantische druk staat. Het is een ploeg kameleons waar ik als hoofdredacteur bijzonder trots op ben. Ik mag er niet aan denken dat ik hun gezondheid en die van hun naasten in gevaar breng. De fysieke, maar ook de mentale. Want, hoe gaan we dit straks aanpakken collega's? Na de medische crisis volgt er nog een economische.

Het zou een fantastisch signaal zijn dat we, binnen afzienbare tijd, en mocht het nodig zijn, binnen de sector op bepaalde fronten de krachten bundelen. Over mediahuizen en platformen heen. Eventjes *out of the box* en alle belangen aan de kant. *À la guerre comme à la guerre*. Als journalisten, als collega's. Informatie is ons wapen. Verzorg jullie.

DE CORONA-NIEUWSPARADOX:

Meer gelezen en bekeken, toch in crisismodus

Alle professionele nieuwsmedia noteren in coronatijd forse stijgingen van hun bezoekerijfers. Daartegenover staat een forse daling van de advertentie-inkomsten, nu omzeggens de hele economie in lockdown is gegaan. En dus schakelden ook de Vlaamse mediahuizen over op tijdelijke werkloosheid voor een deel van hun personeel en schoven ze minder opdrachten door naar freelancers. **POL DELTOUR**

Mediahuis tekende in de laatste drie weken van maart, vergeleken met de eerste week, de helft meer bezoekers op zijn websites op. Op *DS online* was dat zelfs 80%. Ook de leestijd op de sites bleek fors gestegen. Bij DPG Media zag *HLN.be* zijn bezoekersaantal toenemen van 2,3 naar 3,9 miljoen. *De Morgen* meldt zelfs een verdubbeling van zijn digitale bereik. Hetzelfde verhaal bij televisie. Op 15 maart keken 1,57 miljoen mensen naar het *VRT-Journaal* van 19 uur op Eén, een nieuw record. Diezelfde zondagavond keken 776.000 mensen naar *VTM Nieuws*. En ook de radio vindt meer gehoor. Een kwart van de Vlamingen luistert er vaker naar sinds corona de actualiteit beheerst.

MINDER ADVERTENTIES

Goed nieuws voor de media zelf, zou je denken, want die kunnen extra inkomsten best gebruiken. Toch vertaalt het toegenomen bereik zich niet meteen in veel extra abonnementen. Bovendien is de reclamemarkt nagenoeg ineem gestuikt, en voor private nieuwsmedia maken die toch een substantieel deel van hun totale inkomsten uit. Volgens de UBA (Unie van Belgische Adverteerders) heeft sinds het uitbreken van de coronacrisis 80% van de adverteerders zijn reclamecampagnes uitgesteld. De mediahuizen zelf berekenen hun verlies op minstens 30% voor de maand maart, en dan moet

de rest nog komen.

Enkele uitgevers schroefden meteen publicaties terug. Roularta zette de verspreiding van de gedrukte bladen *De Streekkrant* en *De Zondag* voor vijf weken stop. Als reden gaf CEO Xavier Bouckaert behalve de implosie van de reclame-inkomsten de sluiting van de talloze handelszaken op waarlangs die bladen worden verspreid. Grote kranten dunnen hun sportkaternen en cultuurbijlagen uit, gespecialiseerde uitgevers schorten de verspreiding van hun sport-, cultuur-, reis of culinaire publicaties op.

Ook zwaar getroffen is de audiovisuele sector. De VOTF, beroepsvereniging van facilitaire bedrijven, wijst op een werkvermindering van 95% sinds de uitbraak van het coronavirus. Soortgelijke cijfers bij fotografen. Lieven Van Assche, voorzitter van de VBJ (Vereniging van Beeldjournalisten), meldt dat 90% van de persfotografen is teruggevallen op volledige stilstand. Evenementen zijn er immers niet, en fysieke interviews nog nauwelijks. Eén op de tien heeft af en toe nog een persopdracht, wat nog goed is voor maximaal 15% van het normale inkomen.

TIJDELIJK WERKLOOS

Toch is het beeld gemengd. Terwijl een pak journalisten werkloos wordt of bijna, zwoegen vele anderen onder de nieuwsvloed. Voor degenen die werken is

de werkdruk groot. Belga bijvoorbeeld noteert een zelden geziene stroom aan nieuwsberichten, tot soms duizend per dag. CEO Gert Ysebaert ziet het dubbele van de situatie goed in: 'Enerzijds slorpt de coronacrisis veel aandacht van een groot deel van onze journalisten op, anderzijds stellen we vast dat onder andere sportgebeurtenissen zijn afgelast, dat het culturele leven is stilgevallen, dat lokale initiatieven niet doorgaan en dat de gerechtelijke verslaggeving minder aandacht opeist.'

Om aan het laatste het hoofd te bieden, zijn alle Vlaamse mediahuizen inmiddels overgeschakeld op tijdelijke werkloosheid voor een deel van het personeel. Daar zijn vooral mensen op advertentie-afdelingen het slachtoffer van, maar ook hier en daar journalisten: sport- en cultuurverslaggevers, fotografen, grafici. Het enige mediahuis dat tot dusver geen tijdelijke werkloosheid inroept, is de VRT. Een opmerkelijk nieuwsfeit kwam onlangs overigens uit het Verenigd Koninkrijk: de BBC besliste er het in januari aangekondigde ontslag van 450 personeelsleden *on hold* te zetten, door de gigantische nieuwsdruk die corona ook daar met zich meebrengt.

Tijdelijk werkloos betekent loonverlies, en in enkele mediahuizen zijn dan ook maatregelen getroffen om de pijn solidair te verlichten. Zo werd bij Belga aanvankelijk gedacht aan tijdelijke werkloosheid voor 6,5 personeelsleden (onder wie 2 sportjournalisten en 1 fotojournalist), uiteindelijk kwamen directie en personeel overeen om alle personeelsleden 1 dag per maand minder te laten werken. Hier en daar dragen overigens ook aandeelhouders en managers hun steentje bij. Zo ziet de familie Denolf dit jaar af van haar dividend in de Roularta-winst. Bij Belga leveren de twee managers 5% van hun vergoeding in.

Hulplijnen voor freelancejournalisten

Zelfstandige journalisten waren de eersten die de coronabui zagen hangen: de grote hoop zag zijn opdrachten en inkomsten drastisch terugvallen in de maand maart. Gelukkig sprongen de federale en de Vlaamse overheid bij, met enkele crisismaatregelen bovenop de klassieke sociale bescherming voor zelfstandigen.

CHARLOTTE MICHILS

GEVELD DOOR HET CORONAVIRUS (OF EEN ANDERE KWAAL)?

1. Arbeidsongeschiktheidsuitkering

Sinds 1 juli 2019 hebben arbeidsongeschikte zelfstandigen, van zodra ze langer dan een week arbeidsongeschikt zijn, al vanaf de eerste ziekte dag recht op een uitkering. Tevens zijn de bedragen verhoogd. Ze worden toegekend voor elke dag van het jaar, behalve de zondagen, en variëren naargelang de gezinssamenstelling en de duur van de arbeidsongeschiktheid (korter of langer dan één jaar).

Dagvergoedingen voor arbeidsongeschiktheid (sinds 2020)

	Primaire ongeschiktheid	Invaliditeit (na 12 maanden)
Met gezinslast	€ 60,86	€ 62,08
Alleenstaand	€ 48,71	€ 49,68
Samenwonend	€ 37,35	€ 38,10/€ 42,60

2. Verzekering gewaarborgd inkomen

Nogal wat zelfstandigen hebben een verzekering gewaarborgd inkomen, en dan kunnen ze langs die weg hun vergoeding vanwege het ziekenfonds opkrikken. De verzekeraar stort dan de contractueel afgesproken maandelijkse rente.

MINDER OF GEEN INKOMSTEN?

1. Sociale bijdragen: uitstel van betaling, vrijstelling van betaling of verminderde sociale bijdragen

Zelfstandigen kunnen rekenen op een mogelijke vrijstelling of uitstel van betaling met een jaar van de sociale bijdragen voor de twee eerste kwartalen van 2020. Beginnende zelfstandigen

kunnen automatisch toestemming krijgen voor een vermindering van hun voorlopige sociale bijdragen voor het jaar 2020. Klop aan bij je sociaal verzekeringsfonds voor meer info.

2. Federaal overbruggingsrecht

Journalisten zijn niet verplicht hun activiteit te onderbreken, en dat betekent dat ze pas een beroep kunnen doen op dit overbruggingsrecht voor zover ze hun activiteit wegens de coronacrisis gedurende minstens zeven opeenvolgende kalenderdagen volledig hebben stopgezet. Het vervangingsinkomen bedraagt maandelijks €1.291,69 (netto); dat wordt €1.614,10 als je een gezin ten laste hebt. Klop aan bij je sociaalverzekeringsfonds voor meer info.

In de praktijk kun je dus de (weinig) opdrachten die je nog hebt, combineren met het corona-overbruggingsrecht - maar wel steeds als je voldoet aan de tijdsvoorwaarde van zeven dagen. De aanvraag van het corona-overbruggingsrecht gebeurt op basis van een verklaring op eer.

Journalisten in bijberoep kunnen niet terugvallen op dit overbruggingsrecht, omdat ze in de regel geen sociale bijdragen betalen.

3. Vlaamse compensatiepremie

Op vraag van onder meer de VVJ heeft de Vlaamse regering deze tegemoetkoming uitgebreid naar zelfstandigen zonder fysieke vestiging, zoals freelancejournalisten. Zij krijgen een belastingvrije premie van €3.000 (vast bedrag) als hun omzet tussen halfweg maart en eind april minstens 60 procent is gedaald in vergelijking met dezelfde periode vorig jaar. De compensatiepremie moet ondernemers motiveren om aan het werk te blijven, ook al is het moeilijk. De aanvraag voor de premie gebeurt via **VLAIO**. In eerste instantie is een verklaring op eer voldoende. Achteraf vindt wel een controle plaats.

Journalisten in bijberoep zijn in principe niet bijdrageplichtig, en kunnen dan ook geen beroep doen op de compensatiepremie.

4. Btw & personenbelasting

De FOD Financiën meldt steunmaatregelen in de vorm van een afbetalingsplan, vrijstelling van nalatigheidsinteressen en kwijtschelding van boetes wegens niet-betaling. Check de **website van de FOD Financiën**.

5. Contractuele regelingen

Raadpleeg goed je contract(en) van samenwerking, om te zien wat daarin staat met betrekking tot gewaarborgde opdrachten of inkomsten, of met betrekking tot beëindiging of overmacht.

Raadpleeg www.journalist.be voor meer info en updates

‘Belga blijft de ruggengraat van de nieuwsmedia’

100 JAAR BELGA: ANTAL HOLLOSI ZAG PERSAGENTSCHAP 28 JAAR LANG EVOLUEREN

Antal Hollosi is een Belgajournalist pur sang. Sinds 1992 schrijft hij ononderbroken berichten voor het persagentschap, dat in augustus honderd kaarsjes mag uitblazen. En ook al daverd Belga op zijn economische en sociale grondvesten, zelf hoopt Antal (58) nog tot zijn pensioen trouw te kunnen blijven aan zijn job op de politieke redactie.

MONICA MORITZ

Antal Hollosi: ‘Ondanks de verhoogde werkdruk voel ik me bij Belga thuis. Dat soort journalistiek past bij mij. Ik heb niet het gevoel dat ik *moet* gaan werken. Vooraleer ik bij Belga begon, heb ik vier jaar bulletins voor lokale radio’s geschreven op de nieuwsdienst van Concentra in Hasselt. De Belga-berichten waren daarbij mijn belangrijkste bron, ik kende het product dus toen ik er ging solliciteren.’

Hoe typeer je ‘Belga-journalistiek’?
‘Onze basiswaarden zijn snelheid en – meer dan ooit – betrouwbaarheid. Dat laatste krijg je er met de paplepel ingegooid, want de boodschap is en blijft: *het is waar, want het komt van Belga*. We zijn dan ook de belangrijkste nieuwsleverancier, de ruggengraat van onze media. En ook nog ongeveer de enigen die continu het echte

© James Arthur

dat er een akkoord was bereikt, en dat was op dat moment ook zo, maar één partij vond het plots te vroeg om met een akkoord naar buiten te komen, en wilde eerst nog verder vergaderen ... over de postjes. Mijn informanten zijn vaak parlementsleden die ik al ken van toen ze begonnen, of nog parlementair medewerker waren, en met wie ik een band heb opgebouwd.'

Belga is een van de laatste tweetalige Belgische media. Heeft dat voordelen?

'Dat is zelfs een van onze troeven. We vertalen niet consequent alle informatie van onze Franstalige collega's, maar maken een eigen selectie, afhankelijk van wat belangrijk is voor ons taalgebied, en vice versa. We zitten samen op de politieke redactie en zijn constant met elkaar aan het overleggen. Zo weten we wat er aan de andere kant van de taalgrens leeft. Aan de overheid leveren we ook ons complete nieuwspakket in

'Ik vrees voor de sociale vrede in het bedrijf'

parlementaire werk en alle persconferenties volgen. Je merkt vaak dat journalisten die zelf een persconferentie bijwonen toch nog Belga raadplegen als ze hun stuk schrijven. Sterker nog: onze vertaling van Franstalige persconferenties of samenvattingen ervan vind je soms letterlijk terug in de krant, vaak zonder vermelding van Belga. Sommigen zetten daar zelfs hun eigen initialen onder. Ik heb dus zeer veel alibi's (*ironisch lachje*). Dat zet vaak kwaad bloed bij ons. De kranten betalen er dan wel voor, vroeger waren we nog aangevers van nieuws, nu staan onze stukken letterlijk op nieuwssites.'

Heb je al eens iets bericht dat achteraf toch niet bleek te kloppen?

'We hebben bij de laatste regeringsvorming één keer een *alert* moeten intrekken. Mijn tipgever had ge-sms't

de twee talen. Gelukkig zijn de overheidsinkomsten in de loop van de jaren ook gegroeid.'

Zijn er aan dat overheidspakket inhoudelijke eisen verbonden?

'Nee, wij zijn onafhankelijk. Altijd geweest. Onze klanten krijgen allemaal dezelfde informatie. Toen de kranten nog gekleurd waren, rapporteerden wij ook alleen maar feiten, geen opinies. Wij kunnen wel iets in een context plaatsen, maar zonder eigen mening of oordeel. Veel collega's vinden dat frustrerend en stappen na verloop van tijd over naar een ander medium. Persoonlijk vind ik dat geen punt, integendeel. Je zit bij Belga in een tamelijk comfortabele positie. Een persconferentie schrijf je uit en dan is je werk af. Voor collega's van andere media begint het werk dan pas.'

Welke waren de meest markante veranderingen van de voorbije decennia?

'De komst van VTM met zijn middagnieuws, en de gsm. Door het extra televisienieuws kregen we er opeens een deadline bij. Vroeger hadden we maar één klant die elk uur een update moest hebben, en dat was de radio. Toen hadden we soms nog tijd om eens over een persconferentie met collega's van andere media van gedachten te wisselen, bijvoorbeeld tijdens de lunch. Vandaag moet je binnen de kortste keren een eerste bericht schrijven. Er is geen tijd meer om afstand te nemen, we hebben enkel nog tijd om weer te geven wat er is gezegd.'

Hoe groot was de impact van de gsm dan?

'Dat was een revolutie. Voordien was ik op een vaste lijn aangewezen om een politicus te bereiken, als die al in zijn bureau zat. De Senaats- en commissiezittingen verliepen toen achter gesloten deuren, dus moest je achteraf iemand contacteren om te weten wat tijdens die zittingen was gebeurd. Dat verliep niet altijd makkelijk en snel was het evenmin.'

Je hebt bij Belga ook wat machtswisselingen meegemaakt.

'Een groot verloop van hoofdredacteuren vooral, maar – om het stout te zeggen – vaak werken wij gewoon door, ondanks onze hiërarchie. Problematisch is wel dat onze belangrijkste klanten ook onze eigenaars zijn. Dat is een ongerieflijke positie, want zij zijn uit op zo veel en zo goedkoop mogelijk nieuws. Daardoor kampen we voortdurend met een personeelstekort en tijdsgebrek.'

Investeren de uitgevers dan onvoldoende in Belga?

'De afgelopen decennia zie je overal dezelfde trend: ze saneren en laten mensen afvloeien. Dat tekort vangen ze dan tijdelijk op door meer Belga-berichten te gebruiken. Vervolgens eisen ze dat ook Belga herstructureert, en dan verdwijnen er ook bij ons werknemers die niet worden vervangen. Vorig jaar hadden we naar aanleiding hiervan nog een sociaal

'Vroeger waren we nog aangevers van nieuws, nu staan onze stukken letterlijk op nieuwssites'

conflict en een staking. De dienst Sport is chronisch onderbemand en ook daar wordt nu een gepensioneerde collega niet vervangen. We moeten steeds meer doen met minder krachten. Ik vrees voor de sociale vrede in het bedrijf.'

Ben je ooit bang geweest zelf je job te verliezen?

'Nee, mijn filosofie was altijd: als ze mij niet nodig hebben dan zijn ze het ook niet waard dat ik ervoor werk. Uiteindelijk kun je je tegen die afvloeiingen toch niet verdedigen. De oudste journalisten zijn ook de duurste, dus die sturen ze het eerst de laan uit. Ik ben een van de laatsten die nog van de oude weddenschalen geniet en dus een dure agentschapsjournalist (*lacht*).'

Bij zo'n herstructurering gaat er veelal ook ervaring en kennis verloren.

'Ja, en tegelijk verdwijnt er ook wel ballast. Sommige oudere collega's zijn gewoon uitgeblust en futloos. Jongeren zijn misschien minder fanatiek bezig met journalistiek, maar daarom niet minder werkklustig als ze erin moeten vliegen. Dat jong enthousiasme is prachtig, ook al letten ze erop hun privéleven niet in het gedrang te brengen.'

Heb jij ooit een burn-out gehad?

'Nee, ik denk dat ik daar te cynisch voor ben. Toen het me te veel werd, heb ik gewoon 'stop' gezegd. Maar ook bij echte *stakhanovisten* (*arbeiders die harder werken dan nodig om het bedrijf of de staat te dienen, nvdr*) gaat op een bepaald moment het licht uit. Zolang ik bij Belga werk, heb ik mensen zien bezwijken onder hun werkload, en vandaag meer dan ooit. Vorig jaar is het hele bedrijf doorgelicht om te zien hoe burn-outs konden worden tegengegaan. Uiteindelijk zijn enkele pijnpunten opgelost, maar zonder fundamentele verbeteringen. Ik ben arbeidssocioloog van opleiding, en volgens mij wordt er te weinig becijferd hoeveel journalisten of werkuren er eigenlijk nodig zijn om het agentschap te laten draaien. Wij werken 7 dagen op 7, 24 op 24 uur.'

Is een persagentschap vandaag nog relevant?

'Nuttiger dan ooit, net omdat we betrouwbaarheid in ons vaandel dragen. Vandaag verspreiden de sociale media sneller berichten dan persagentschappen. Alles gaat rond als een lopend vuurtje en belandt meteen op de websites van de media. Het is onze taak om die informatie eerst grondig te

checken. En zolang we iets niet met 100% zekerheid kunnen bevestigen, berichten we het niet, ook niet onder druk van nieuwsmanagers die aandringen om toch maar 'iets kortst' de wereld in te sturen. Juist door telkens te checken en te dubbelchecken zorg je ervoor dat je het bij het rechte eind hebt en geen onzin verspreidt. Dat is de ideale manier om fake news te bestrijden.'

Hoe zie je de toekomst van Belga?

'Er zal altijd nood zal zijn aan betrouwbare informatie, maar financiële moeilijkheden bij onze aandeelhouders zouden ons de das kunnen omdoen. Als de mediaconcentratie nog toeneemt of een van de grote uitgevers wegvalt, zitten we met een probleem. Voorlopig kunnen we gelukkig nog rekenen op overheidsinkomsten, maar ook daar wil men almaar meer besparen.'

In augustus viert Belga zijn honderdste verjaardag, komen er festiviteiten?

'Er staat inderdaad het een en ander op stapel om de eeuweling te vieren. Maar de directie moet er wel voor zorgen dat de sociale onvrede geen roet in het eten komt gooien.'

Faire vergoeding voor digitale auteursrechten: WAT DOET BELGIË?

Met een Richtlijn Auteursrechten wil de Europese Unie dat de internetplatformen een deel van hun digitale advertentiewinst laten doorvloeien naar nieuwsmedia en journalisten. Maar Europese richtlijnen moeten in nationale wetgeving worden omgezet, en voorlopig is dat in België nog niet het geval. De VVJ/AVBB dringt, samen met de JAM, aan op een correcte regeling.

CHARLOTTE MICHILS

De Richtlijn Auteursrechten is hoe dan ook een goede zaak voor uitgevers en journalisten. Veel van hun productie wordt door Google, Facebook & Co. gecommmercialiseerd in de vorm van clicks, data en advertentie-inkomsten. Door die voor een deel te laten terugvloeien van de internetplatformen naar de nieuwsmedia, wil Europa professionele journalistiek ondersteunen.

In België boog de Raad voor Intellectuele Eigendom (RIE) van de FOD Economie zich over de omzetting van de Europese richtlijn in een nationale wet. Dat leverde tot nu een tekstgetrouwe omzetting van de richtlijn op. Het punt is dat zo'n letterlijke omzetting journalisten niet echt verder helpt. De Richtlijn bepaalt immers gewoon dat journalisten recht hebben op een 'passend' aandeel van de vergoeding die uitgevers ontvangen op basis van hun nieuwe, zogenaamd 'naburig' recht.

GELIJKE VERDELING

Zo blijft de vraag open welk deel van de nieuwe inkomsten precies naar journalisten gaat. De VVJ/AVBB pleit op dit punt voor een gelijke verdeling 50/50, naar het model van de regeling voor reprografierechten.

Ook de manier waarop die vergoeding op de rekening van de journalist

terechtkomt, verdient uitwerking – iets wat de Raad voor Intellectuele Eigendom nalaat te doen. Die onderhandelingen overlaten aan individuele uitgevers en journalisten is geen goed idee, gelet op de onevenwichtige machtsverhoudingen tussen beide.

De VVJ/AVBB dringt dan ook aan op een centrale uitwerking in een wet en KB. Voor de concrete afhandeling schuift de VVJ/AVBB de JAM naar voren, als representatieve beheersvennootschap van journalistieke auteursrechten.

TRANSPARANTIE

Een andere opgave blijft het uitwerken van de transparantieregeling die de Richtlijn aan uitgevers oplegt. Enkel op die manier zullen journalisten aanspraak kunnen maken op hun passende deel. Dat houdt voor de VVJ/AVBB ook een auditmogelijkheid in, zodat de transparantie desnoods kan worden afgedwongen. Transparantie moet er bovendien ook zijn voor de inkomsten die de internetplatformen genereren door de online exploitatie van perspublicaties. Als een *tech giant* niet eerlijk is over zijn opbrengsten tegenover een uitgever, zullen ook journalisten daarvan de dupe zijn.

De AVBB/VVJ en de JAM werkten een position paper uit waarmee ze richting

uitgevers en wetgever hun positie uiteenzetten. Interessante vergelijkingspunten zijn de regelingen die in andere Europese lidstaten worden uitgewerkt. Zo biedt de Franse wetgeving nuttige inspiratie. De VVJ/AVBB rekent op een loyale opstelling van de uitgevers, die hun nieuwe digitale rechten immers mee te danken hebben aan journalisten. Onder meer de EFJ (Europese Federatie van Journalisten) en ook de VVJ/AVBB hebben actief voor de Europese Richtlijn geijverd.

ONZE EISEN

1. Verankering van de transparantieregeling en de verdeelsleutel (met het journalistenaandeel) in een KB (of opgelegd sectorakkoord)
2. Gelijke verdeling van de meerinkomsten: 50% voor uitgevers, 50% voor journalisten
3. Kwalificatie van de extra inkomsten voor journalisten als auteursvergoeding (ook fiscaal)
4. Jaarlijkse uitkering van het journalistendeel
5. Collectief beheer van het journalistendeel door de JAM

Download onze integrale position paper op journalist.be

HISTORICA VERWERKT NAGELATEN DOSSIERS VAN WALTER DE BOCK TOT BOEK

Het archief van Walter afgestoft

Walter De Bock (1946-2007) tekende als onderzoeksjournalist bij *De Morgen* voor een indrukwekkende *track record*, met beklijvende en soms bepalende onthullingen over de moord op André Cools, het Agustaschandaal, de Bende van Nijvel en de Belgische houding tegenover het apartheidsregime. De Bock liet na zijn dood ook een indrukwekkend archief na, dat historica Klaartje Schrijvers nu in boekvorm verwerkte.

CHARLOTTE MICHILS

Schrijvers wijdde haar doctoraats-onderzoek aan de naoorlogse netwerkvorming van een neo-aristocratische elite met een (extreem)rechts Europa als streefdoel. De officiële archieven bleken evenwel in alle talen te zwijgen, met de Belgische Staatsveiligheid in de rol van olifant in de kamer. In schril contrast met de openheid in de buurlanden hield de inlichtingendienst de lippen stevig op elkaar. Volgens Klaartje Schrijvers getuigt het manifeste gebrek aan officieel archiefmateriaal onmiskenbaar van een politieke agenda. Ze klampte zich dan maar vast aan het archief van Walter De Bock.

Net als De Bock is de historica bezeten van de werkelijkheid achter het officiële verhaal. Maar omdat de historische heuristiek haar in deze weinig vooruit

hielp, wendde ze zich tot een journalistieke bron. Zo ontstond een innige symbiose tussen de historisch kritische methode en de methodische twijfel van de onderzoeksjournalistiek, waarvan De Bock de perfecte belichaming was. Vanuit de passie voor het doorgronden van extreemrechts, werden de historica en de journalist *partners in crime*.

Vlekkeloos verliep de samenwerking nochtans niet. Al op vrij jonge leeftijd - hij was 53 - werd De Bock getroffen door alzheimer. Een verschrikkelijk verdicht voor iemand die zo verbeterd streed voor de waarheid. Toen Schrijvers hem voor het eerst ontmoette, was de ziekte al vijf jaar zijn metgezel. Met enkele mooie, kwetsbare en soms hilarische anekdotes beschrijft ze De Bocks gevecht tegen het vergeten.

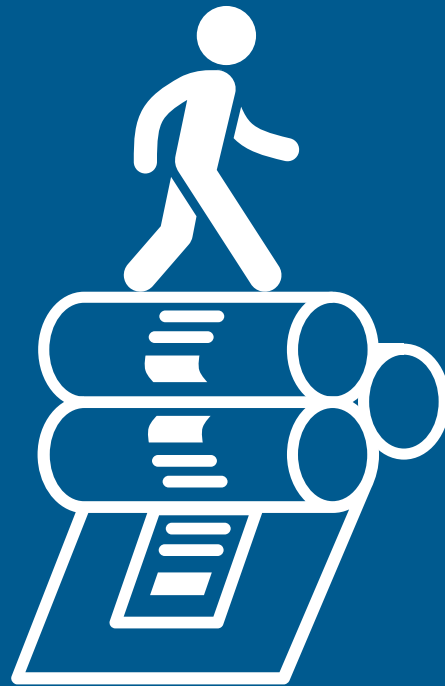
Op de begrafenis van De Bock zei Paul Goossens, ex-hoofdredacteur van *De Morgen* en jarenlange collega: 'Ik hoop dat dit weer één van je verdwijntuics is'. Dat sloeg op het feit dat De Bock soms lange tijd niks van zich liet horen en dan plots met een vuistdik dossier de redactie kwam binnenwaaien. 'WDB' is wel degelijk definitief verdwenen, maar gelukkig is er nog zijn archief. En nu ook dit boek dat het op een mooie manier uit de vergetelheid haalt.

Klaartje Schrijvers,
Het archief van Walter

De onderzoeksjournalist, de historica en de waarheid, EPO, 244 blz.
Met steun van het Fonds Pascal Decroos

Vlaamse Vereniging
van Journalisten

VVJ nodigt al haar leden en sympathisanten uit op een

STADSWANDELING DOOR DE BELGISCHE PERSGESCHIEDENIS

Brussel, zaterdag 23 mei 2020

Tijdens deze wandelvoordracht gaan we op zoek naar sporen die krantenredacties en journalisten in het Brusselse stadsbeeld hebben achtergelaten. We besteden aandacht aan enkele architecturale realisaties, we staan stil bij monumenten voor illustere journalisten en vertellen het verhaal van collaboratie en clandestiene pers, van fusies en overnames.

Onze gids: Stefan Moens, stadsgids Brussel, docent Journalistiek Erasmushogeschool Brussel

Praktisch

We vertrekken om 10 uur aan het Centraal Station (het Europaplein voor de hoofdingang).

En we eindigen - voor wie het wil - met een lunch.

Deelname is gratis voor VVJ-leden en -sympathisanten.

Wel voor 15 mei inschrijven via onze website www.journalist.be.

NU DE SPORTZOMER IS AFGEBLAZEN: **DAVID NAERT** (*SPORZA*),
HANS VANDEWEGHE (*DE MORGEN*) EN **GUY FRANSEN**
(*HET NIEUWSBLAD*) MAKEN EEN STAND VAN ZAKEN OP

**'Sportjournalistiek
is het moeilijkste
dat er is'**

Het lot kan cynisch en bikkelhard toeslaan. Het gros van dit interview vond plaats op 4 maart, vlak voor het uitbreken van de coronacrisis. Toen we nog dachten dat we een schitterende sportzomer tegemoet gingen, en het bijgevolg een goed moment was voor een interview met drie leidende sportjournalisten. Intussen weten we beter, en dus legden we onze drie sportjournalisten in extremis dé vraag van het moment voor: wat doet dat met hen wanneer in één grote haal alle sportcompetities, het EK Voetbal, de Ronde van Frankrijk en de Olympische Spelen van tafel worden geveegd?

POL DELTOUR & MONICA MORITZ

David Naert (Sporza VRT en ondervoorzitter sportjournalistenbond Sportspress.be): ‘Dit is nooit gezien natuurlijk. En zeggen dat alles nog zo mooi aaneensloot: we rolden echt van het ene evenement in het andere. Ook nu wordt het een sportzomer voor de boekjes, maar dan op een heel andere manier. We hadden natuurlijk ook al een pak journalisten ingeschakeld – naar Tokio hadden we 15 journalisten gestuurd en naar het EK Voetbal 6 commentatoren – maar zeker de talloze freelancers verliezen nu een aanzienlijk deel van hun werk.’

Guy Fransen (algemeen chef Sportwereld Het Nieuwsblad): ‘Ook wij hadden al heel veel plannen gemaakt. Ons wielerverjaar voorbereid, een EK-gids in de steigers ... We bekijken nog hoe we hier en daar iets kunnen recupereren, bijvoorbeeld verhalen over vroegere EK's. En we blijven natuurlijk ook de sporters volgen die nu zelf werkloos zijn: wat doet zo iemand vandaag, en welke mogelijkheden op succes heeft hij of zij nog bij een volgende gelegenheid?’

Hoe groot is het jobverlies bij sportjournalisten?

Guy: ‘We spreken niet over ontslagen. Heel wat journalisten hebben een overschot aan recupdagen, en ik vraag hen die nu eerst zoveel mogelijk op te nemen. Als het nodig is, kunnen we nog altijd overstappen op tijdelijke werkloosheid. Je kunt nu eenmaal niet schrijven over iets wat er niet is.’

Hans Vandeweghe (sportcommentator De Morgen): ‘Ik verwacht toch stilaan een vervroegd pensioen of zo (*lacht*). De media zaten al in zwaar weer en wellicht gaan ze de coronacrisis nu aangrijpen om een besparingsronde te doen. Dit zou dus wel eens het einde kunnen betekenen van wat ik momenteel doe, maar érg wakker lig ik daar niet van.’

Hoe bijzonder zou deze sportzomer voor jullie zijn geweest?

Guy: ‘Dit maak je hoogstens om de 4 jaar eens mee. En tegenwoordig pakken we zulke grote sportevenementen heel projectmatig aan, wat maanden voorbereiding vergt. Vroeger bewerkte de eindredactie gewoon de verslagen van de journalisten ter plaatse. De ‘nu-journalistiek’ van het digitale tijdperk heeft dat veranderd. Om nog onderscheidend te zijn, moet je interviews bijvoorbeeld lang van tevoren plannen, zeker als je achter de schermen wil kijken.

Bovendien ontsnapt de sportredactie steeds minder aan een nauwe samenwerking met de marketingafdeling. Daar moeten we niet flauw over doen.’

David: ‘De VRT was rechthouder van drie grote evenementen, een luxepositie die we over vier jaar mogelijk niet meer hebben. Ook bij ons is de aanpak veranderd sinds de redacties van radio, televisie en online zijn samengevoegd onder de noemer Sporza. Vroeger ging iemand voor tv en een ander voor de radio, nu werkt iedereen samen met één gemeenschappelijke Sporzaproducer.’

Hans: ‘De Morgen heeft geen echte sportredactie, ik ben er de enige die over sport schrijft. Ik had dus veel werk voor de boeg, ook al kan de krant putten uit het sportaanbod van *Het Laatste Nieuws*. Mijn bedoeling was gewoon mijn ding te doen en meerwaarde te brengen. Samen met de voetbalpers naar de eerste 5 minuten van een training gaan zien terwijl De Bruyne zijn stretching doet en eens zwaaien naar Lukaku, aan die onzin doe ik niet mee.’

Door het wegvallen van het harde sportnieuws wordt dat nieuws in de marge nu wel belangrijker.

David: ‘Die dingen verdringen de rest jammer genoeg ook al als er echt sportnieuws is. Ook bij ons wordt het steeds belangrijker meteen een reactie te hebben, of bij de familie langs te gaan voor een sfeeropname. We hebben amper nog de kans om te zeggen wat er is gebeurd of dat vanuit onze expertise te duiden, zeker op de radio.’

Hans: ‘De journalisten van nu zijn beter dan ooit, alleen moeten ze voortdurend van hot naar her hollen en krijgen ze geen tijd om expertise op te bouwen. Als er bij een WK veldrijden een junior tegen een hek knalt, dan moeten daar meteen online reacties op komen, én een fotootje, én liefst nog met de ongeruste moeder. Ondanks hun talent kunnen journalisten daardoor niet meer presteren. In alle landen zie je dat: human interest en quotes primeren.’

Tegelijk klagen veel sportjournalisten dat ze veel moeilijker dan vroeger nog bij sportfiguren geraken voor een quote of gesprek.

David: ‘Sommige clubs trekken natuurlijk meer aandacht dan andere. Anderlecht bijvoorbeeld is in zowel Vlaanderen als Franstalig België populair, en is zich op zeker moment beginnen af te schermen voor de vele aanvragen. Andere clubs doen dat dan na. Wat overblijft, is het wekelijkse perscontact, waar de trainers vaak tegen hun zin naartoe komen, of helemaal niet.’

Guy: 'Als je een interview aanvraagt, zal de club wikken en beschikken en laat ze je vaak héél lang wachten. Uiteindelijk krijg je dan meestal niet de topper die je wilde, maar een zogenaamd 'alternatief'. Toen ik startte in de journalistiek waren er minder media, en er werd ook minder gejaagd op die achtergrondverhalen en human interest.'

David: 'Maar sportmensen zelf spelen dat spel ook mee. Zij vinden wat entertainment leuker dan vervelende journalisten. Voetballers hebben meer zin om een videotje te draaien voor Studio Brussel dan te antwoorden op lastige vragen van Sporza.'

Hans: 'Met Jan Ceulemans sprak ik af om op café te gaan praten terwijl die *in zijn bloten* uit de douche in de kleedkamer kwam. Dat is vandaag ondenkbaar. Clubs zijn nu nv's, multinationals zelfs, en die zijn alleen geïnteresseerd in een product dat mooi op het schap staat. Met iemand die aan Romelu zegt: *vind je nu niet dat 110 kilo een beetje veel is om te functioneren in de spits?* zijn ze niet gediend. En omdat ze weten dat je dit soort vragen gaat stellen, geraak je er niet meer bij.'

Als je dan toch nog eens bij een voetballer geraakt voor een interview, wil die alles ook nog eens helemaal nalezen, is een andere klacht van veel sportverslaggevers.

Guy: 'Er zijn er die de volledige controle willen tot en met de pdf-eindversie die we willen drukken.'

David: 'Zij verwarren nalezen ook met herschrijven.'

Guy: 'Nalezen op fouten moet kunnen, maar het schoonschrijven, het weghalen van al de *jus*, dat is echt een probleem. Als iemand mij een interview komt aanprijzen, dan wil ik toch eerst het origineel zien, want als het bij de club is langsgeweest, blijft er niet veel van over. Alle passages waar iemand écht iets zegt zijn weg of herschreven. Journalistiek is een vak, en dat verdient echt wel opnieuw meer vertrouwen en minder controle.'

Maar wat valt daar dan aan te doen?

Hans: 'Als een journalist recht in zijn schoenen staat, doet hij daar niet aan

'Voetbaljournalisten worden vaak richting makelaars geduwd. Zo geraken ze nog eens aan nieuws dat de clubs zelf niet meer bieden'

DAVID NAERT

mee. Je moet op je strepen staan en zeggen: *als ik niet meer normaal kan praten met jullie, dan liever niet.*

Guy: 'De harde *boys* zitten vooral bij het voetbal. Naar aanleiding van het RSZ-dossier, over het voordelige sociale statuut van voetballers, ben ik samen met collega's zelfs afgedreigd door een topmanager. Dat heb ik in de koers nog niet meegemaakt, of toch niet op zo'n niveau. De club zal ik maar niet vernoemen.'

Hoe is het gesteld met de collegialiteit onder sportjournalisten? Of primeert de concurrentiedrang?

Hans: 'Op een EK Voetbal bijvoorbeeld leven *Het Laatste Nieuws* en *Het Nieuwsblad* totaal naast elkaar. In het wielrennen helpen we mekaar wel al eens uit de nood. Als iemand een quote heeft gemist dan zal hij die van een collega krijgen. Zeker bij Olympische Spelen is dat het geval.'

David: 'Tijdens de Spelen in Rio was discusswerper Milanov na een persconferentie met de kranten plots weg, nog voor hij de tv's te woord had gestaan. Mijn cameraploeg moest al ergens anders zijn en toen ben ik met VTM kunnen meerijden naar de plek waar Milanov zat. VTM heeft voor mij dat interview gedraaid en doorgestuurd naar Brussel.'

Toch wordt er ook veel gemikt op exclusieve interviews, zoals nu met het nieuwe voetbalcontract tussen de Voetbalbond en DPG?

David: 'Dat spel wordt boven onze hoofden gespeeld. Het is de KBVB die meent de exclusiviteit op de Rode Duivels te moeten verlenen aan DPG, dus aan *Het Laatste Nieuws* en VTM. Dat soort contracten is niet nieuw. Ook de VRT had als partner van de Voetbalbond af en toe een exclusief interview met een Rode Duivel, maar andere media kregen dat soort interviews ook. Nu kan dat nu niet meer. Een groot deel van de media op die manier uitsluiten is een zorgwekkende evolutie. De kans bestaat dat ook de clubs nu zulke exclusiviteitscontracten gaan sluiten. Zelfs in Engeland, waar alles te koop is, zie je dat niet.'

Guy: 'Je ontzegt journalisten gewoon de toegang tot nieuws op die manier. Dit gaat over het recht op nieuwsgaring. Soms gaat het nog verder. Clubs telefoneren dan om te zeggen dat ze die of die niet meer willen zien op hun persconferentie. Hallo! Dat komt eigenlijk neer op een beroepsverbod.'

Hans: 'Een collega zit al maanden thuis met een depressie sinds hij door een club zwaar is aangepakt. Er zullen wel andere redenen zijn voor zijn toestand, maar dat was de *trigger*. Dat zijn schandelijke praktijken, want het belet je je werk te doen. Als je zo oud bent als ik kun je aan de redactie zeggen: het spijt me, zo werkt het niet. Maar als je nog maar 25 bent en je hebt nog geen vast contract, dan valt zoiets dik tegen.'

David: ‘Clubs als Standard en Anderlecht zijn hier heel bedreven in. Zelfs *Voetbalmagazine* is al een jaar persona non grata bij Standard! Dat is onwaarschijnlijk.’

Van de Jupiler Pro League wordt gezegd dat ze bij de aanbesteding van het nieuwe voetbalcontract een partner zocht die meer voetbalminnend is, minder kritisch.

Hans: ‘Ja, ze willen ook minder analyses op televisie na een match. Want daar zitten nu eenmaal allemaal oud-trainers en ex-internationals die weten waarover ze praten en vaak heel juiste dingen zeggen. Dat erveert de clubs. Ze willen mooie verhalen horen en niet: *jongens, jullie hebben het bar slecht gedaan vandaag*. Nu, in 1994 stond ook al zwart op wit in het contract met VTM dat ze positief zouden berichten over voetbal op de zender. Gelukkig hebben de journalisten zich daar weinig van aangetrokken en hun werk gedaan. De grote vraag is natuurlijk of dat soort sportjournalistiek nog wel journalistiek is. En dat terwijl we worden geconfron-

teerd met een enorme voorkennis bij ons publiek. Daarom is sportjournalistiek voor mij de moeilijkste journalistiek die er is. Vergist een politieke journalist zich over de begroting, dan heb je maar 4 of 5 lezers die er iets van kennen en reageren. Maar vergeet een half woord over het functioneren van Vadis Odjidja van AA Gent en de krant krijgt een lawine kwade brieven.’

Guy: ‘Je heb al lezers aan de lijn als je een week niets over Club Brugge of Anderlecht schrijft.’

Hoe moeilijk is het dan om het ook te hebben over doping en andere wantoestanden in de sportwereld?

David: ‘Het is duidelijk dat de sportfederaties geen vragende partij zijn om dat soort zaken uit te spitten. En toch spelen er zich ontzettend grote schandalen af. Neem nu de FINA, de internationale zwemfederatie: pure maffia is dat. Die gaan tegen het WADA in en kiezen actief partij voor een atleet die zich moet verantwoorden. Ik vind het heel jammer dat daar in het vak zo weinig aandacht voor is.’

Hans: ‘Persoonlijk voel ik mij niet aangesproken, ik heb hier nog een boek van 450 pagina’s over geschreven (*Wie gelooft die renners nog?, nvdr*). Ik publiceerde ook die fameuze sms’jes van Johan Museeuw. Als ik hem nu tegenkom, gaan we iets drinken, dat valt dus best nog mee.’

De gerechtelijke Operatie Schone Handen legde ook een probleem van matchfixing bloot, en in dat strafonderzoek zijn drie voetbaljournalisten in verdenking gesteld, twee van *Het Laatste Nieuws* en een van *Het Nieuwsblad*. Zij zouden van voetballersmakelaar Dejan Veljkovic geschenken hebben aangenomen in ruil voor positieve beoordelingen van scheidsrechters.

Guy: ‘Ik steek alleszins mijn handen in het vuur voor mijn journalist. Mijn raad is hoe dan ook: doe aan bronnenkritiek, weet hoe ze je kunnen manipuleren. En laat me dan een beetje de oude zak spelen, maar we gaan nog meer investeren in het goed aanleren van de stiel.’

'Mannen zullen de marathon altijd sneller lopen dan vrouwen, en de nationale vrouwen-voetbalploeg zal altijd verliezen van elke derde provincialer in het mannenvoetbal'

HANS VANDEWEGHE

Hans: 'Ja maar dat is onzin hè Guy, als ik die gasten van jullie zie draaien. Om het uur moeten ze iets op de site zetten én een beschouwend stuk maken én nog een interview, en dan zou er nog tijd over zijn om te leren? Eigenlijk is het simpel: als journalist aan zoiets meewerken doe je niet. Dat is je inkopen bij een makelaar om primeurs en interviews te krijgen. Dat is gewoon corruptie.'

David: 'Jammer genoeg worden voetbaljournalisten vaak richting makelaars geduwd. Zo geraken ze nog eens aan nieuws dat de clubs zelf niet meer bieden. Die clubs dragen dus ook een grote verantwoordelijkheid in dit verhaal, maar dat lees ik nergens.'

Hoe problematisch is de werkdruk voor sportjournalisten?

Guy: 'Ook bij ons moeten journalisten iets maken voor Instagram en een *videooke* draaien voor de site. Maar je moet een journalist niet vragen om 15 dingen tegelijk te doen. Je kan geen analyse schrijven die 5 minuten na

aankomst van de koers al klaar is. We gaan onze mensen dus wat meer tijd geven. Jammer voor degenen die meteen willen klikken, die zullen moeten wachten. We moeten ons tegen dat onmiddellijk klikken verzetten. Wat mij trouwens hoop geeft, is dat lezers een goeie analyse ook in de *click baits* appreciëren.'

Hans: 'Journalisten die zeer goed kunnen schrijven, staan nu met hun iPhone nog *raprap* een filmpje op te nemen van een coureur die aankomt, om dat *raprap* door te sturen. Gewoon eens kijken naar wat er gebeurt en dat beschrijven, daar is geen tijd voor. Die clickbaits zijn bij het publiek nu eenmaal razend populair en brengen dus op. Op redacties krijgen journalisten nu zelfs dagelijks clickcijfer-resultaten.'

David: 'Bij ons hangt er een gigantische flatscreen waar je direct de meest gelezen artikels ziet. Veel redacteurs staren ernaar als konijnen naar een lichtbak. Dat is niet gezond. Een goeie redacteur moet op zijn gevoel durven

voortgaan. Zeker bij een openbare omroep heb je de verplichting om een aantal dingen te brengen waarvan je weet dat ze niet altijd populair zijn. Andere dingen dus dan voetbal en koers, want Vlaanderen is voetbal en koers.'

Een heikel thema: het hoge testosterongehalte, niet enkel in de sportsector als zodanig maar ook in de sportjournalistiek...

Hans: 'Sport is de enige sector die historisch is afgestemd op de mannelijke hormonen. Halfweg de negentiende eeuw is ook de vrouw gaan sporten, maar er is geen enkele sport waar een vrouw ooit beter in zal zijn dan de man, dat is gewoon de wetenschappelijke realiteit. Oké, tijdens de Olympische Spelen van 1992 in Barcelona won de Chinese Zhang Shan bij het kleiduifschieten ruim van de mannen. Waarbij je je kunt afvragen of kleiduifschieten wel een sport is, en natuurlijk heeft die federatie mannen en vrouwen vervolgens mooi gescheiden. Maar in

sporten waar kracht, snelheid en uithouding nodig zijn, wint een vrouw het nooit van de man. Mannen hebben gemiddeld nu eenmaal tien keer meer testosteron dan vrouwen. Daarom is die hele sportwereld grotendeels een mannenwereld.'

Dat belet toch niet dat er ook naar vrouwensporten aandacht gaat?

Hans: 'Het klopt dat de berichtgeving over vrouwensport in de printmedia maar een fractie is van die over mannensporten. Tijdens de Spelen stijgt dat aandeel wel, en zeker aan grote sportvrouwen zoals Nafi Thiam en Kim Clijsters besteedt de pers veel aandacht. Ik heb mijn vrouw in de vrouwensport ontmoet en vind vrouwenvolleybal mooier dan mannen-volleybal, maar de maat der dingen wat sportprestaties betreft is de man. Mannen zullen de marathon altijd sneller lopen dan vrouwen, en de nationale vrouwenvoetbalploeg zal altijd verliezen van elke derde provincialer in het mannenvoetbal.'

David: 'Nogmaals: Vlaanderen, dat is voetbal en koers. En de rest moet scoren om op te vallen. Als een vrouw internationaal presteert, in eender welke sport, dan is de pers wel aanwezig. Voor judoka Ingrid Berghmans en onze tennisters waren we daar, voor andere – toegegeven – veel minder.'

Waarom zijn er niet meer vrouwen sportjournalist?

Guy: 'Bij ons op de sportredactie zijn er momenteel geen vrouwen. Voor onze laatste vacatures was er geen enkele vrouwelijke kandidate. We hebben een zeer gemengde algemene redactie, maar de sportredactie is een mannenbastion. Maar hoe gaan we dat oplossen als er zelfs geen kandidaten zijn?'

David: 'Wij hebben toch wel enkele vrouwelijke sportjournalistes in huis, goede bovendien. Maar zij die het proberen, stappen er vaak uit.'

Hans: 'Vrouwen kunnen evengoed sportjournalist zijn als mannen. Maar ik zet me af tegen een Imke Courtois als analiste voor het mannenvoetbal.'

Zoals haar mannelijke collega's is zij ex-international, maar dan wel van de nationale vrouwenploeg, en die verliest zoals gezegd van een derdeprovincialer bij de mannen. Vrouwenvoetbal is een totaal andere sport. Persoonlijk vind ik vrouwenvoetbal fantastisch en ze zouden ook goed moeten verdienen, maar het is een andere sport. Dus is Imke Courtois als analiste goed voor de vrouwelijke nationale ploeg, maar niet voor het mannenvoetbal. Als ze Wim Courtois heette, zou ze daar nooit zitten.'

Hoe zien jullie de toekomst?

Hans: 'Je ziet genoeg jonge gasten met talent beginnen, maar hun loon ligt

lager dan ooit. Een beetje zoals in de filmindustrie, waar de *supporting cast* weinig verdient en de sterren fortuinen. Vroeger zat je netjes in barema's, en wist je hoeveel je tien jaar later zou verdienen. Het gaat bij ons te veel over productiviteit en geld. Weinig mensen moeten dagelijks heel veel sportpagina's vullen. Ik ken geen enkele sportjournalist meer die een verslag niet kan maken omdat hij dronken onder zijn tafel ligt op een tribune, zoals vroeger.'

Guy: 'Of die naar de Tour ging en geen coureur zag maar op restaurant zat: dat is voorbij. Enfin, ik hoop dat na dit interview vrouwen *en masse* zullen solliciteren op de sportredactie!'

10 PODCASTS OM JE JOURNALISTIEKE INSTINCTEN WAT AAN TE SCHERPEN

Hear!

Journalisten brengen heel wat uren lezend door. Podcasts zijn een ideale manier om op de hoogte te blijven, zonder naar een scherm te hoeven turen. Luister on demand naar een spannend journalistiek verhaal, doe inspiratie op bij de beste interviewers en leer bij over onderzoeksmethodes - terwijl je de afwas doet of naar kantoor pendelt.

SELMA FRANSSEN EN LINDA A. THOMPSON

1000 DEGRÉS

1000 Degrés is het eerste journalistieke onderzoeksverhaal in podcastvorm uit Frankrijk. Op 16 december 1994 explodeert er een pakketbom voor het bedrijf Medilens, een kleine producent van contactlenzen in de buurt van Toulouse. Joseph en Dominique Hernandez raken ernstig gewond. Zij wijzen hun ex-collega Daniel Massé aan als dader. Massé wordt veroordeeld tot 25 jaar gevangenisstraf, maar zegt onschuldig te zijn. Journalisten **Adèle Humbert** en **Emilie Denètre**, onlangs te gast op het *Brussels Podcast Festival*, doken negen maanden lang in de oude rechtszaak. Een sterke journalistieke crimi, perfect om je Frans bij te spijkeren.

BONTE WAS

Als journalisten hebben we allemaal blinde vlekken in onze nieuwsvergaring en verslaggeving. Deze mediakritische podcast van onderzoeksjournaliste **Zoë Papaikonomou** en radio- en podcastmaker **One'sy Muller** helpt je die blinde vlekken weg te wassen. Iedere aflevering buigen de twee zich samen met een gast over een vorm van diversiteit en geven ze journalisten tips om beter om te gaan met dat thema. Religie en afkomst, en gender en seksualiteit komen daarbij ruim aan bod, evenals de blinde vlekken van de gastvrouwen zélf - als Amsterdammers en als mensen zonder beperking.

LONGFORM

Wat deze Amerikaanse podcast over *longform* journalistiek zo interessant maakt, is dat hij breed én diep gaat. Elke aflevering nodigen **Aaron Lammer**, **Max Linsky** en **Evan Ratliff** een journalist of non-fictieauteur uit in hun studio om de carrière van die gast stap voor stap te reconstrueren. Tegelijkertijd gaan ze ook lang en gedetailleerd in op de verhalende artikelen zelf. Elke aflevering biedt zo een stappenplan achter ambitieuze, bejubelde verhalen door auteurs zoals **Cheryl Strayed**, **Ta-Nehisi Coates** en **Malcolm Gladwell**.

EL TARANGU

Een verhalende podcast die goed in elkaar zit, is als een boek dat je niet meer kan wegleggen. Het Nederlands-Vlaamse audio-collectief SCHIK, bekend van de prijswinnende podcast *Bob*, beheerst deze kunst als een van de besten. Hun wielerpodcast *El Tarangu* is ideaal voor nieuwe luisteraars die willen horen wat er allemaal mogelijk is met dit medium. *El Tarangu* zoekt uit hoe het kan dat wielrenner Lucien van Impe in 2003 in Geraardsbergen mosselen at met zijn oude rivaal José Manuel Fuente, die al zeven jaar dood zou zijn. Iemand heeft gelogen, maar wie?

Hear!

MEDIA VOICES

De naam geeft het al aan: deze Britse podcast gaat niet uitsluitend over journalistiek, maar over media in de brede zin van het woord. Een aanrader voor wie meer wil leren over de businesskant van media en hoe diverse ondernemingen omgaan met verdienmodellen, betaalmuren en lidmaatschappen. De mediabedrijven die de revue passeren zijn ook heerlijk uiteenlopend (maar wel steeds Engelstalig) – van *The Week Junior*, een nieuwsmagazine voor kinderen, tot en met *Singletrack Magazine*, een blad voor mountainbikers.

ONDER MEDIADOKTOREN

In *Onder Mediadoktoren* praten de Nederlandse mediawetenschappers **Vincent Crone** en **Linda Duits** je elke twee weken bij over een actueel onderwerp uit medialand. Samen met andere experts beantwoorden ze vragen als 'hoe zit het met influencers en ethiek?', 'hoe maak je vandaag goede kindertelevise?' en 'leiden bedreigingen aan het adres van journalisten tot zelfcensuur?'. De meeste onderwerpen overstijgen de landsgrenzen en in de inmiddels ruim 100 afleveringen komen ook Vlaamse gasten voorbij.

DE PEGELPODCAST

Uit onderzoek blijkt dat veertig procent van de Nederlandse freelancejournalisten niet of nauwelijks rondkomt. Voor deze podcast gingen **Erwin van 't Hof** en **Sjoerd Arends** met hun mobiele studio op bezoek bij twintig freelancejournalisten bij wie het wel goed lukt en legden ze hun twee vragen voor: Hoe houden ze het hoofd boven water als freelancejournalist? En hoe maken ze ruimte voor projecten die ze écht belangrijk vinden? Als luisteraar krijg je zo een verhelderende blik op de freelancepraktijk van de moderne journalist.

SPEURWERK

Speurwerk is de podcast van Investico, een Nederlands platform voor onderzoeksjournalistiek dat samenwerkt met gerenommeerde media als de *Groene Amsterdammer*, *Trouw* en het *Financieel Dagblad*. Hun onthullende reportages, bijvoorbeeld over misstanden rond het klimaatbos van Shell, heb je ongetwijfeld al gelezen. In de podcast *Speurwerk* vertellen de journalisten achter deze onderzoeken hoe zij tewerk gingen. Ze leggen verantwoording af over hun methodes en geven een interessant inkijkje in de onderzoekskeuken.

THE TIP OFF

In deze Britse podcast neemt **Maeve McClenaghan** je mee achter de schermen van grote internationale onderzoeken van de afgelopen jaren. De journalisten die de onthullingen deden, vertellen wat er gebeurde vanaf het moment dat zij die ene tip kregen. Het interessante aan *The Tip Off* is dat er allerlei soorten journalisten de revue passeren; van een muziekcriticus die jarenlang onderzoek deed naar beschuldigingen van misbruik tegen zanger R. Kelly, tot een open source-onderzoeker die een video analyseerde van een moord door soldaten in Kameroen.

THE TURNAROUND

Voor deze Amerikaanse podcast interviewde gastheer **Jesse Thorn** zestien journalistieke kleppers over de kunst van het interview. *The Turnaround* was een tijdelijk project met *Columbia Journalism Review* dat in 2018 afliep, maar de afleveringen zijn het herbeluisteren zeker waard. Je ontdekt hoe meesters van het vak zoals Terry Gross, Ira Glass en Anna Sale erin slagen om publieke figuren die al ettelijke malen zijn geïnterviewd, maar evengoed onbekende mensen het achterste van hun tong te laten zien. Een gratis *masterclass* in interviews.

FOTOGRAAF
FREDERIEK VANDE VELDE

Gemaakt voor *De Gentenaar*
op 24 maart 2020

FOTO GEKOZEN DOOR
**NICOLAS
MAETERLINCK**
FOTOGRAAF

‘Ik wil een lans breken voor onze lokale collega’s. Hoewel sommige van hun onderwerpen saai lijken, zijn ze wel degelijk belangrijk, al is het maar voor hun netwerk. We mogen nooit vergeten dat het meeste wereldnieuws eerst en vooral ook lokaal nieuws is. In dit quarantainetijdperk zal veel afhangen van hun sociaal netwerk en inzet om de (inter-)nationale verslaggeving draaiende te houden.’

PIETER KNAPEN,
SECRETARIS-GENERAAL EN
OMBUDSMAN, OVERLOOPT
DE RECENTSTE UITSPRAKEN

De Raad voor de Journalistiek heeft in februari vier uitspraken gedaan, in maart is niet vergaderd door de coronamaatregelen. Twee klachten gingen over de manier waarop de journalist de uitspraken van de klager had weergegeven. In een geval nam de journalist een oud citaat van een wetenschapper over en plaatste het in een andere context, waardoor het de mening van de man niet meer weergaf. In het andere geval betwistte de klager dat hij een bepaalde uitspraak had gedaan en kon de journalist onvoldoende aantonen dat dit wel zo was.

DOSSIER 2020/05

OVERNAME OUD CITAAT IN ANDERE CONTEXT

Het artikel in *Het Laatste Nieuws* gaat over een beslissing van Zorg Leuven, een samenwerking tussen stad en OCMW, om anticonceptie terug te betalen aan iedereen die een leefloon ontvangt. De krant schrijft dat er in het verleden al kritiek kwam op een gelijkaardige maatregel en citeert daarvoor armoede-expert Wim Van Lancker als volgt: 'Het is een denkfout dat hiermee de generatiearmoede wordt aangepakt. Alsof het hebben van kinderen de oorzaak is van armoede. Dat is niet zo.'

Het citaat van Van Lancker komt uit een oud artikel van *De Morgen* over een eerdere beslissing van het OCMW van Gent. Van Lancker zegt dat de journalist van *De Morgen* hem destijds een tweevoudige vraag stelde: (1) 'Vindt u terugbetaling van anticonceptie aan mensen die een leefloon ontvangen een goede maatregel?' en (2) 'Vindt u dat een goede maatregel om de armoede te bestrijden?'. Zijn antwoord op de eerste vraag was 'ja' en op de tweede vraag 'neen'. Maar *Het Laatste Nieuws* heeft in zijn artikel het tweede antwoord gebruikt als antwoord op de eerste vraag.

De Raad is van oordeel dat *Het Laatste Nieuws* bij de overname van het oude citaat uit *De Morgen* onvoldoende rekening gehouden heeft met de verschillende context van beide artikels, waardoor de citaten in *Het Laatste Nieuws* de mening van klager over de maatregel in Leuven niet weergeven. In *De Morgen* bekritiseerde hij de terugbetaling van anticonceptie als maatregel om generatiearmoede aan te pakken, wat in *Het Laatste Nieuws* niet aan bod komt.

Verder noemde hij in *De Morgen* de terugbetaling van anticonceptie aan mensen die een leefloon ontvangen een zeer goede zaak. Maar door de manier waarop *Het Laatste Nieuws* de citaten uit *De Morgen* overneemt, lijkt klager net het tegenovergestelde te zeggen en komt het over alsof hij de terugbetaling van anticonceptie aan leefloners slecht vindt. Verder wekt *Het Laatste Nieuws* de indruk dat de krant klager geïnterviewd heeft, wat niet het geval was.

Om al die redenen is de klacht gegrond.

DOSSIER 2020-03

CITAAT NIET ALS ZODANIG UITGESPROKEN

Het artikel in *Het Belang van Limburg* gaat over de politiek in Eigenbilzen, kerkdorp van Bilzen, waar de gemeenteraadsverkiezingen moesten worden overgedaan. Volgens het artikel is de tweespalt uit de Tweede Wereldoorlog in het dorp nog altijd niet helemaal verteerd.

De journalist laat verschillende mensen aan het woord, onder wie klager Paul Steegen. Hij schrijft dat bij Steegen het gemoed nog vol schiet als er getuigd wordt over de repressie en citeert hem dat zijn moeder wit was en zijn vader een zwarte. Steegen betwist dat hij dat gezegd heeft en zegt dat het niet klopt.

De journalist zegt dat hij zich de precieze bewoordingen niet exact kan herinneren en dat de termen 'zwart' en 'wit' bedoeld zijn in de politieke betekenis van het woord. Het citaat staat evenwel tussen aanhalingstekens, wat een letterlijke uitspraak suggereert. De Raad is van oordeel dat de journalist onvoldoende aannemelijk maakt dat klager Paul Steegen het citaat als zodanig en in die bewoordingen heeft uitgesproken. De klacht is gegrond op dit punt.

Steegen neemt ook aanstoot aan de vermelding dat hij tijdens het interview geëmotioneerd raakte. Op dit punt is de klacht ongegrond. Het is journalistiek geoorloofd om de emoties van een geïnterviewde weer te geven. De gemoedstoestand van klager tijdens het interview wordt door geen van de betrokkenen betwist en maakt deel uit van de verslaggeving. De Raad is dan ook van oordeel dat de journalist op dit punt niet unfair gehandeld heeft.

'Het is journalistiek geoorloofd om de emoties van een geïnterviewde weer te geven'

DOSSIER 2020-04

PERSOONLIJK GETUIGENIS BETWIST DOOR EX-PARTNER

Persoonlijke getuigenissen leiden geregeld tot klachten omdat ze verdachtmakingen of beschuldigingen ten aanzien van derden kunnen bevatten of hun privacy kunnen schenden. Dat voert klaagster ook aan tegen een uitgebreide reportage over ouderverstoting in *De Morgen*, waarbij de journalist ouderverstoting - op basis van de definitie van de Wereldgezondheidsorganisatie - omschrijft als een mentale stoornis bij het kind, meestal na een scheiding, waarbij het kind zich sterk met één ouder allieert en de andere zonder geldige reden verstoot.

De reportage brengt vier getuigenissen over ouderverstoting, waarbij een van de vier de ex-partner van klaagster en adoptievader van haar dochter is. Klaagster zegt dat het artikel eenzijdig is en daardoor niet waarheidsgetrouw en dat het ongegronde beschuldigingen bevat. Verder spreekt ze van een schending van de privacy en klaagt ze dat ze vóór publicatie geen kans op wederhoor heeft gekregen.

De Raad beoordeelde de klacht als ongegrond. Vooreerst is hij van oordeel dat klaagster en haar advocate geen feitelijke fouten of ongegronde beschuldigingen aanduiden in het artikel.

Verder zegt de Raad over respect voor het privéleven: 'De journalist moet in deze zaak de rechten van beide ouders tegen elkaar afwegen. De bekommernis rond privacy van de één kan niet tot gevolg hebben dat de ander niet meer zou kunnen spreken. De getuige zelf staat met naam, voornaam en foto in de krant, maar de naam en voornaam van zijn ex-partner (klaagster) worden niet vermeld.'

De dochter kreeg een fictieve voornaam en ook haar familienaam wordt niet vermeld. Dat het meisje door de getuige werd geadopteerd en dat zij en haar moeder afkomstig zijn van Oekraïne, zijn relevante gegevens in het kader van het getuigenis. Mensen uit de directe omgeving kunnen klaagster en haar dochter in het artikel herkennen, maar in ruimere kring en voor de doorsnee lezer van de krant zijn ze niet herkenbaar.'

Ten slotte is de Raad van oordeel dat de uitspraken van de getuige ten aanzien van zijn ex-partner, die niet met naam genoemd wordt, als pijnlijk kunnen worden ervaren, maar dat het niet gaat om ernstige beschuldigingen die de eer en goede naam betreffen en die wederhoor noodzakelijk zouden maken.

DOSSIER 2020-06

FOTO DOELTREFFEND ONHERKENBAAR GEMAAKT

Het artikel in *Het Laatste Nieuws* en op *HLN.be* gaat over de man die in mei 2019 de speurders naar de moordenaar van Julie Van Espen leidde en vervolgens zelf terechtstond voor een gewapende overval. Op een foto bij het artikel staan de man, zijn twee kompanen en een vrouw in beige jas (klaagster) aan de rechtbank in Leuven. Klaagster zegt dat de foto haar privacy schendt.

De klacht is ongegrond. Het gelaat van klaagster is volledig geblurd en op een doeltreffende manier onherkenbaar gemaakt. Haar jas maakt haar niet herkenbaar en haar naam of initialen worden nergens vermeld. Dat kennissen klaagster mogelijk kunnen herkennen, doet daar niets aan af en is geen criterium om te spreken van een beroeps-ethische fout.

LEES DE
VOLLEDIGE
UITSPRAKEN OP
WWW.RVDJ.BE

**MARJON
WILLEMS**

VROEGER

Reporter en web editor
bij Karrewiet (VRT)

NU

Bakker en bedrijfsleider
bij microbakkerij GROF

**‘Mijn journalistieke
vaardigheden komen
ook nu van pas’**

MARJON WILLEMS (31) OPENDE EEN MICROBAKKERIJ

'Na mijn master Sociologie volgde ik de opleiding Journalistiek voor radio en tv aan de Erasmushogeschool Brussel. Ik was eigenlijk afgewezen voor een stageplek bij *Karrewiet*, maar kon in 2012 toch een zomerstage doen. Zes jaar later werkte ik er nog steeds. Eerst als web-redacteur, daarna ook als reportagemaker. Ik was geïnteresseerd in actualiteit, maar ik zocht ook speelsheid. *Karrewiet* bood die middenweg. Ik had de kans televisie te maken die kinderen informeert en serieus neemt. Ik heb *keiveel* zotte dingen gedaan, ben op plekken geweest waar anderen nooit komen. Maar het mooiste blijven de ontmoetingen met kinderen.'

'Na enkele jaren begon ik moeite te krijgen met de vluchtigheid van media, de hoge werkdruk en het pendelen. Omdat de VRT mijn eerste en enige

werkplek was, begon ik me ook vragen te stellen over hoe ik wilde werken. Wil ik wel veel aan een bureau zitten? Wil ik jarenlang hetzelfde doen? Op zoek naar antwoorden nam ik een jaar loopbaan-onderbreking. Ik ging op reis met mijn vriend en werkte in een koffiebar. Daar ontdekte ik hoe graag ik met mijn handen werk. Inmiddels was ik zwanger en ging ik halftijds terug naar de VRT om als redacteur mee te werken aan de nieuwe app van *Karrewiet*. Maar het bleef kriebelen. Ik wilde iets voor mezelf doen.'

'Ik las altijd al graag de artikels van Dorien Knockaert, foodwriter en journalist bij *De Standaard*. Toen ik zag dat zij had meegewerkt aan het desembroodboek van de Gentse ambachtelijke bakkerij Superette, heb ik het gekocht en alle recepten uitgeprobeerd. Ik kocht nog meer boeken, begon nog meer instructiefilmpjes te kijken. De desembroden die ik bakte, werden door vrienden enthousiast onthaald. Toen wist ik: ik wil brood maken voor mensen. Ik begon in 2018 microbakkerij GROF, met een oventje zo groot als een frigo. Dagelijks leverde ik 60 desembroden aan afhaalpunten. Het bleek een succes.'

'Sinds kort deelt GROF een winkelpand met de verpakkingsvrije winkel Rico in Deurne. Mijn atelier is achterin, voorin is de winkel van Rico, die ook mijn broden verkoopt. Dankzij de samenwerking kunnen mensen mijn brood in de winkel kopen, zonder dat ik winkelpersoneel moet aannemen. Binnenkort krijg ik een grote oven, zodat ik 200 broden per dag kan bakken. Dat is nog steeds een pak minder dan een traditionele bakkerij. Een ander verschil is dat GROF enkel desembrood, kaneelkoeken en soms broodpudding van restjes aanbiedt. Het assortiment is zo beperkt omdat ik absoluut niets wil weggooien. Wat ik maak, moet duurzaam zijn en *goei eten*. Daar doe ik het voor, want rijk word je hier niet van.'

'Mijn dag begint om halfzeven, wat best laat is voor een bakker. Om 7 uur begin ik met bakken, nadat het deeg een hele nacht gerezen heeft. Om 9 uur komen de eerste klanten. Mijn werkdag eindigt rond halfvier, dan haal ik mijn kind van school. Ik werk zes dagen per week, maar gelukkig start binnenkort mijn eerste voltijdse medewerker. Voordat ik mijn intrek nam in de verpakkingsvrije winkel, werkte ik helemaal alleen. Best eenzaam, maar ook prettig om met niemand te hoeven overleggen. Heel anders dan op een redactie, waar je de hele tijd prikkels binnenkrijgt van vergaderingen en computerschermen. Daarbij vergeleken is brood bakken haast meditatief (*lacht*).'

'Mijn journalistieke vaardigheden komen ook na mijn carrièreswitch van pas. Ik zette een crowdfunding op om een bakfiets voor GROF te kopen en maakte zelf een website. Mijn skills op het vlak van tekst, beeld en sociale media waren daarbij onmisbaar. Als ik nu televisie kijk, is dat met nog een kritischer blik dan vroeger. Mijn media-gebruik is bovendien sterk verminderd. Omdat ik er minder tijd voor heb, maar ook omdat ik er bewust afstand van probeer te nemen. Ik hoef niet altijd alles te weten. Gek genoeg besef ik nu dat ik als journalist het contact met de buitenwereld miste. Je denkt dat je als journalist de wereld ziet, maar in de afgelopen jaar heb ik een veel grotere verscheidenheid aan mensen gezien, en zoveel meer geleerd.'

Opgetekend door Selma Franssen

'Je denkt dat je als journalist de wereld ziet, maar in de afgelopen jaar heb ik een veel grotere verscheidenheid aan mensen gezien, en zoveel meer geleerd'

Belga stelt zijn nieuwe mobiele app **Belga.press** tijdelijk gratis ter beschikking van VVJ-leden. Wie zich daarvoor nog niet heeft aangemeld, kan dat nog altijd doen op info@journalist.be. Belga.press omvat het nieuwsaanbod van alle grote Belgische nieuwsmerken. Beroepsjournalisten, stagiairs, persmedewerkers en studenten journalistiek die voor 2020 het VVJ-lidgeld betaalden, kunnen tot en met 30 juni van deze service genieten. Om het even is of je loontrekken-de, freelancer of interimkracht bent.

Bij MO* wordt **Gie Goris** op 1 augustus als hoofdredacteur opgevolgd door **Jago Kosolovsky**. Gie leidde MO* sinds de lancering in 2003 en gaat nu met hoogstverdiend pensioen. Voor Jago is het een beetje thuiskomen, want in 2014 werkte hij al voor MO* als webredacteur. Vervolgens was hij ook nog actief bij *De Tijd*, *Knack.be* en *Politico Europe*.

MO* bereikt met zijn kwartaal-publicatie bijna 190.000 lezers en online maandelijks ruim 170.000 bezoekers. Het op mondiale actualiteit gefocuste magazine organiseert ook lezingen en evenementen. Ruim 2.300 zogenaamde ProMO*s dragen elke maand 4 euro bij.

Tom De Smet, nieuwschef bij *Het Nieuwsblad*, gaat vanaf mei voor *De Morgen* werken. Tom begon in 2002 te werken voor *Gazet van Antwerpen* en was de

ONDER EMBARGO

voorbij zes jaar bij *Het Nieuwsblad* aan de slag.

Net de omgekeerde beweging maakt **Bastiaan Fonteyn**: hij stapte eind februari over van *De Morgen* naar *Het Nieuwsblad*.

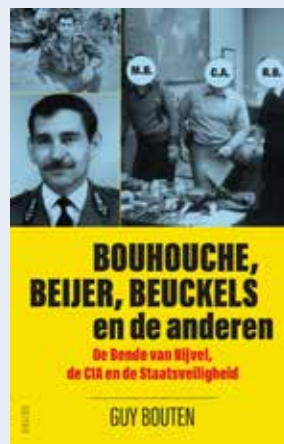
An Hofman maakte op 1 april de overstap van Kanaal Z naar de VRT. Daar versterkt ze nu de politieke en economische redactie.

Sinds half maart is **Jasper Van Loy** niet meer bij *Knack Focus* te vinden, hij werkt nu voor Studio Brussel.

Een interessant wetsvoorstel van Groen is wat aan de aandacht ontsnapt. Het gaat erom sneller dan nu de declassificatie van **staatsgeheimen** mogelijk te maken. Zo zou een gigantische hoeveelheid nu nog besloten archieven over bijvoorbeeld het Belgische koloniale verleden of de oorlogsjaren eindelijk worden ontsloten. Zowel historici als (onderzoeks)journalisten zouden hier veel baat bij hebben, aldus Groen-kamerlid **Jessika Schoors**. De Staatsveiligheid verzet zich tegen het wetsvoorstel.

Datzelfde Groen heeft in de Kamer ook een resolutie

ingediend om België snel werk te laten maken van de bescherming van **klokkenluiders** in het land. Een jaar geleden keurde het Europees Parlement hierover een richtlijn goed, maar België maakt tot dusver geen aanstalten om die uit te voeren. Kamerlid **Wouter De Vriendt** van Groen herinnert aan het grote belang van onthullingen als Swissleaks, Luxleaks, de Panama Papers en het NSA-afluisterschandaal om werk te maken van een regeling.

Voor de bescherming van het journalistieke bronnengeheim is intussen een mooie stap vooruit gezet, met dank aan het Federaal Parket. Dat wilde oud-VRT-journalist **Guy Bouten** verhoren, en ook een huisbezoek bij hem doen, naar aanleiding van diens nieuwste boek over de Bende van Nijvel ('*Bouhouche, Beijer, Beuckels en de anderen. De Bende van Nijvel, de CIA en de Staatsveiligheid*'), uitgegeven bij Kritak). Onderzoeksrechter Martine Michel en federaal parketmagistrate Marianne Cappelle stonden een VVJ-

afgevaardigde toe om daarbij aanwezig te zijn. Kwestie van erop te letten dat het wettelijk gewaarborgde bronnengeheim niet werd geschonden. Verhoor en huisbezoek verliepen uiteindelijk correct.

André Meganck is dood, na 72 jaar leven en welzijn. Ruim 40 jaar was André de steun en toeverlaat - 'meesterfixer' was zijn bijnaam - van de VRT-sportredactie, en de wielerverslaggevers in het bijzonder. André schreef ook freelance voor *Primo TV-Gids*.

Het Laatste Nieuws wordt sinds kort geleid door drie hoofdredacteuren. Behalve **Brecht Decaestecker** (die overkwam van VRT) en **Dimitri Antonissen** is dat nu ook **Frederik De Swaef**. Brecht is verantwoordelijk voor de premium artikels van *HLN*, Dimitri voor al het snelle nieuws en Frederik buigt zich voortaan over het weekendaanbod in de krant en online. In de plaats van FDS wordt **Lien Henderickx** chef Regio van News City bij DPG Media.

Evelyne Boone zal zich haar live tijdens het VTM-journaal van 14 maart nog lang herinneren. Daar sta je dan verslag te doen over een leeggelopen Antwerpen en de risico's van te dicht contact, of een onverlaat komt je midden in de opname vol op de wang kussen. Evelyne en VTM dienden klacht in tegen de man, die intussen werd opgepakt.

Aanranding van de eerbaarheid met besmettingsgevaar als verzwarende omstandigheid, luidt de aanklacht.

Jozef Deleu is de winnaar van de 70ste Arkprijs van het Vrije Woord. Het Arkcomité lauwt jaarlijks iemand die zich actief inzet voor de vrijheid van denken en ziet in Deleu 'de verpersoonlijking van de zelfbewuste, kritische, verdraagzame en eigenzinnige Vlaming, die wars van alle politieke beïnvloeding en autoritair populisme al ruim zestig jaar de taal en cultuur van de Lage Landen verdedigt en bevordert'. Jozef Deleu is auteur en dichter, en lag daarnaast aan de basis van onder meer *Ons Erfdeel* en het poëzietijdschrift *Het Liegend Konijn*.

De Brusselse rechtbank beraadt zich momenteel over een vordering die het bedrijf Flying Group Holding heeft ingediend tegen *EU Observer*, een nieuws- en opiniewebsite die vanuit Brussel het reilen en zeilen van de Europese instellingen volgt. Flying Group eist in kort geding dat *EU Observer* een artikel over dubieuze legerbestellingen offline haalt. Met steun van de VVJ gewaagt hoofdredacteur **Koert Debeuf** van internetcensuur. De reportage voldoet immers aan alle normen van verificatie en hoor en wederhoor, en heeft bovendien een manifest algemeen belang.

Fotojournalisten waren bij de eersten om in de corona-klappen te delen - wat wil je als het land nagenoeg plat gaat en toch niet iedereen beelden van lege straten en wandelaars kan blijven maken. Acht van hen namen daarom het initiatief om een selectie van hun

werk aan te bieden in een gezamenlijke webshop: **photocoop.eu**. Daar worden A3-kwaliteitsafdrukken van hun foto's verkocht aan 100 euro per stuk. De acht fotografen zijn Bas Bogaerts, Jan Opdekamp, Stefaan Temmerman, Thomas Sweertvaeger, Christophe Vander Eecken, Wouter Van Vaerenbergh, Wouter Van Vooren en Thomas Verfaillie.

In de nood kent men zijn vrienden (1). De televisie-omroepen hebben coronagewijs de afspraak gemaakt om zoveel mogelijk samen te werken voor beeldverslaggeving in de Wetstraat. Dat moet het klassieke gedrum bij interviews tegengaan. Zo maakten **VRT, VTM, RTBF en RTL** afspraken over het inzetten van camera's en plaatsen van microfoons bij persconferenties. Door de ene gemaakte beelden worden automatisch uitgewisseld met de andere. Ook andere zenders, zoals Kanaal Z en de regionale omroepen, kunnen de opnames krijgen en gebruiken.

In de nood kent men zijn vrienden (2). Ook de foto-agentschappen maakten een historische deal over samenwerking in tijden van sociale afstand. In het poolsysteem van **Belga, Photo News en Isopix** worden persconferenties en indoor evenementen zoveel mogelijk door één persfotograaf verslagen, waarna de beelden meteen worden gedeeld.

Wie zei daar weer, op pagina 25 van dit nummer, dat er geen vrouwelijke sportjournalisten te vinden zijn? Sinds kort presenteert **Lies Vandenberghe** het sportblok bij VTM Nieuws, en daarnaast maakt ze ook reportages op het terrein. Zo versterkt Lies het huidige

VTM-sportteam met Jan Dewijngaert en Maarten Breckx - die overigens haar levenspartner is.

Toch blijft het nog vaak behelpen. Onder meer **lokale besturen** blijken het nog moeilijk te hebben hun activiteiten in aangepaste coronavorm voort te zetten. Zo zetelden nogal wat gemeenteraden in maart achter gesloten deuren of op afgesloten virtuele platformen. Hier en daar vergaderden gemeenteraden via e-mail. Zonder twijfel is dat problematisch: ofwel schort men de openbare werkzaamheden op, ofwel zet men ze verder maar dan met de minimale waarborgen van openbaarheid en vrijheid van informatie.

Desgevraagd beaamde het kabinet van minister van Binnenlands Bestuur **Bart Somers** (Open Vld) dat 'niettegenstaande uitzonderlijke omstandigheden' gemeenteraden en commissies 'vanzelfsprekend moeten rekening houden met de openbaarheid van bestuur en de rol van de pers'. Het kabinet zal de lokale besturen dan ook nogmaals hierop wijzen, aldus adviseur Ronny Sloomans. Dat zal gebeuren via de nieuwsbrief van het Crisiscentrum van de Vlaamse overheid en via de website van het Agentschap Binnenlands Bestuur (<https://lokaalbestuur.vlaanderen.be>).

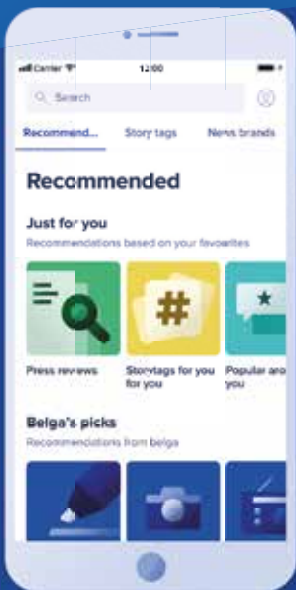
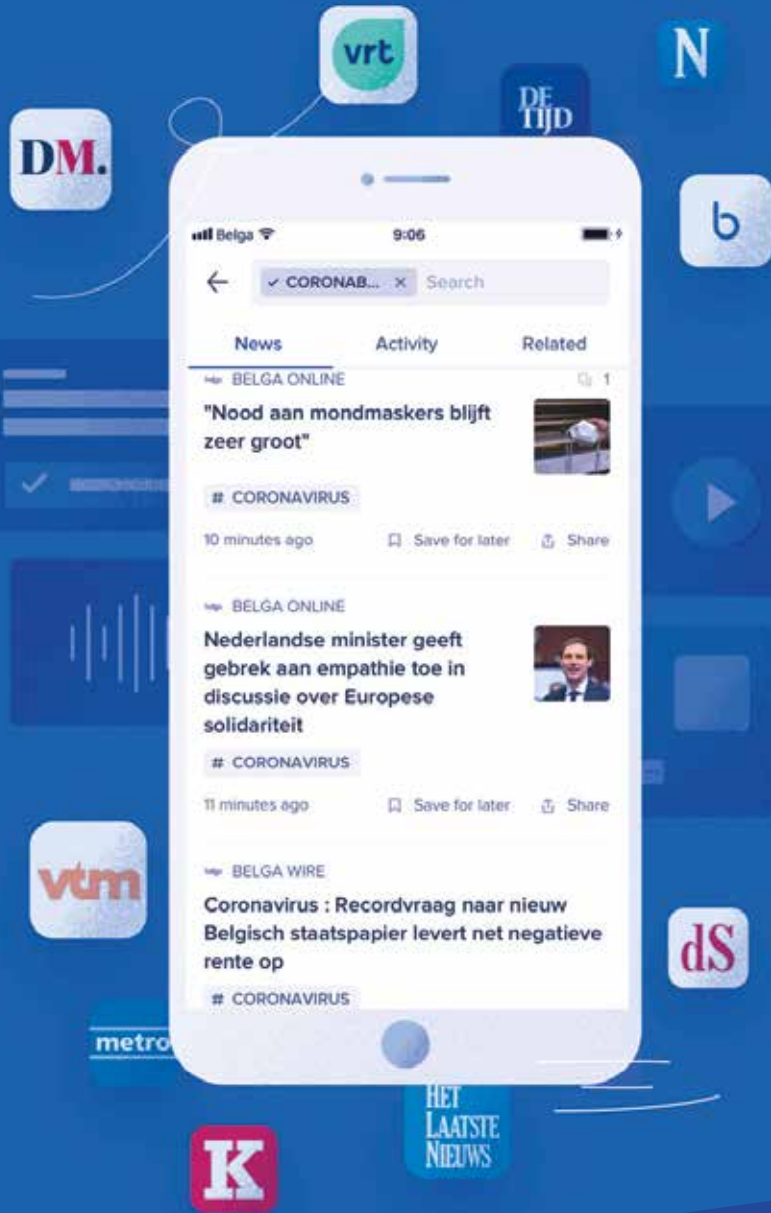
Journalisten die alsnog problemen zouden ondervinden bij het volgen van lokaal beleid, kunnen dit steeds melden bij de VVJ via info@journalist.be.

Ook justitie zwoegt met het moeilijke dilemma tussen voortwerken en de klassieke openbaarheidsregels in acht nemen. Zo kondigde de **rechtbank van Dendermonde** half maart aan al haar zittingen voortaan achter gesloten deuren te houden. Op vraag van de VVJ werd die positie herbekeken. Zo werden eind maart, bij de uitspraak over een grote kinderpornozaak, drie journalisten toegelaten die in overleg tussen de redacties werden aangewezen. Een redacteur en een fotojournalist van Belga en een cameraman van de VRT kweten zich van de taak. Hun verslag werd onmiddellijk ter beschikking van alle redacties in het land gesteld.

Facebook is in zee gegaan met *Knack* en het Duitstalige Presse-Agentur om in België desinformatie en nepnieuws aan te pakken. Journalisten van beide titels gaan vanaf 1 mei berichten factchecken voor Facebook. Berichten die de toets niet doorstaan, komen lager in de nieuwsfeed terecht. FB-gebruikers krijgen ook sneller te zien dat het om valse informatie gaat. Internetdomeinen die herhaaldelijk onjuist nieuws delen, worden extra aan banden gelegd.

Het volgende nummer verschijnt op 24 juni 2020.

© Belga/RV

Al het nieuws op zak, altijd.

VVJ-leden krijgen tijdelijk gratis toegang tot Belga.press*
Meld je aan op info@journalist.be

Alle info over de app vind je op
www.belga.press

 belga.press

* Tot en met 30 juni 2020.